

Grip

Rekenkamer Heerlen

Van Verzuchting naar Versterking!

Colofon

Lieve Schouterden,
Voorzitter en enig lid Rekenkamer Heerlen

Juni 2019

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	3
1. Aanbieding aan de raad	4
2. Inleiding	6
2.1 Aanleiding onderzoek	6
2.2 Leeswijzer	7
2.3 Procesverantwoording onderzoek.....	8
3. Vraagstelling	9
3.1 Onderzoeksvraag.....	9
3.2 Centrale vraagstelling.....	9
4. Aanbevelingen over instrumenten voor de raad	10
4.1 Formele instrumenten	10
4.2 Informele instrumenten	13
4.3 Aanbevelingen over inzet informele instrumenten	13
5. Normenkader.....	18
5.1 Gemeentewet.....	18
5.2 Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	19
5.3 Nieuwe wettelijke ontwikkelingen op méér grip in zicht	19
5.4 Besluit Begroting en Verantwoording (BVV) 2016, Notitie VP.....	20
5.5 Algemene wet Bestuursrecht.....	21
5.6 Begroting 2019 - Jaarrekening 2018	21
6. De Nota Verbonden Partijen 2017	23
6.1 Beleidsdeel Nota Verbonden Partijen 2017	23
6.2 Uitvoeringsdeel Nota Verbonden Partijen 2017	25
7. Zo doen wij dat in Parkstad (ZdwdiP).....	28
7.1 Aanleiding.....	28
7.2 Structuur ZdwdiP.....	29
7.3 Bestuurlijke aandacht.....	29
7.4 Verbreding taakopdracht ZdwdiP	29
7.5 Invoering adoptiemodel.....	30
7.6 Inzicht.....	31
7.7 Samenwerking met Noord- en Midden-Limburg	31
8. Bestuurlijke reactie van het college van B&W.....	32
9. Literatuurlijst	34
10. Verbonden Partijen (jaarrekening 2018).....	35
11. Overzichtslijst bijdragen begroting 2020.....	69

1. Aanbieding aan de raad

Hierbij reikt de Rekenkamer Heerlen het onderzoeksrapport over verbonden partijen '*Van Verzuchting naar Versterking!*' aan.

De Rekenkamer beoogt met dit onderzoek vooral 'out of the box' te denken en de raad aanbevelingen te geven om, daar waar gewenst, toch meer invloed uit te oefenen op de beleidskaders van en financiële bijdragen aan verbonden partijen.

Het is niet de bedoeling van de Rekenkamer de raad te adviseren om 'anders dan de nota Verbonden Partijen' te gaan werken maar zeker wel om handreikingen te bieden mocht de raad het noodzakelijk achten bij te sturen of afspraken en/of beleid te herkaderen.

Uitgebreid aandacht gaat naar de ontwikkelingen in Parkstad-breed verband "Zo doen wij dat in Parkstad". Hiermee is nader koers bepaald voor het versterken van de grip en sturing op verbonden partijen, met name op de gemeenschappelijke regelingen.

Met deze handreikingen, suggesties en aanbevelingen over de ontwikkeling en invoering van informele instrumenten wordt de raad nog nadrukkelijker in positie gesteld om zijn kaderstellende, controlerende en volksvertegenwoordigende taak uit te voeren en daarmee ook de verbonden verantwoordelijkheden op te nemen.

De praktische toepasbaarheid van de (25) aanbevelingen in dit rapport zal een (meerjarig) proces vormen binnen ambities enerzijds en (on)mogelijkheden van de raad anderzijds. De Rekenkamer is zich terdege bewust van de veelheid aan voorstellen. Daarom geeft de Rekenkamer een top 3 van de in haar ogen meest krachtige aanbevelingen om nadrukkelijk effect te sorteren.

Top 3 aanbevelingen

Het ondersteunen van en meedoen aan het project "Zo doen wij dat in Parkstad" (ZdwdiP) wil de Rekenkamer als allereerste aanbevelen. In dit project wordt intensief gewerkt aan een betere relatie met en betere en vroegtijdige informatie over de verbonden partijen. Anders gezegd, dit initiatief zorgt ervoor dat raden dadelijk van een meer statische positie terecht komen in een meer dynamische positie.

Draag het college op om hier actief aan deel te nemen, hieraan tijd en prioriteit te laten geven door de accountmanagers die met verbonden partijen aan de slag zijn, en laat ze deskundigheid verwerven om goed doordachte contracten op te stellen, frequente contacten te onderhouden, de financiën en prestaties terdege beoordelen, vertrouwen op te bouwen om uiteindelijk werkelijk te kunnen sturen, adviseren en controleren.

Overweeg in een volgend stadium van het project ZdwdiP een nota Verbonden Partijen Parkstad-breed op te stellen. Gewenste differentiatie (couleur locale) kan geborgd worden door specifieke zaken onder te brengen bij de (beleids)programma's in de programmabegroting van de individuele gemeenten.

*Gezien het grote (financiële) belang schuift de Rekenkamer als tweede de aanbeveling naar voren om een **raadscommissie Verbonden Partijen** te formeren die zich exclusief buigt over alle aspecten (regeling, inhoudelijke aspecten, doelstellingen, prestaties, gemaakte afspraken, financiën, stemrecht, kostenverdeelsleutel) van alle verbonden partijen. Let*

daarbij op dat de rol van de raad ingevuld wordt op een manier die past bij het type samenwerking.

*Als derde in de top 3 beveelt de Rekenkamer sterk aan om **verplicht periodiek** (om de 4 jaar?) een 'expert' in te huren die voor de eigen raad of voor meerdere raden binnen Parkstad of voor de gehele regio Limburg een **verbonden partij evalueert en volledig uitpluist** en de vinger legt op (financiële) risico's, verbetermogelijkheden, valkuilen, (niet) nakomen van afspraken, actualiteit van (de voorwaarden van) het instellingsbesluit, afgegeven mandateringen, kostenverdeelsleutel, good practices enz.*

Debatteer dan over en evalueer de (on)mogelijkheden en noodzakelijkheden en neem besluiten over aanpassingen, aanvullingen, bijgestelde voorwaarden en zo nodig opheffen of uittreden.

Om het onderzoek te verrijken is gevraagd aan drie directeuren van vijf grote verbonden partijen namelijk RUD Zuid-Limburg, Veiligheidsregio en GGD, WOZL en WSP Parkstad, welke aanbeveling zij richting gemeenteraad willen meegeven.

De drie meest opvallende aanbevelingen zijn: *Organiseer nabijheid met de GR, versterk de dialoog met het college, vervang gevoel/emotie door feiten en ontleen daaraan vertrouwen.*

Het college van B&W stelt in haar bestuurlijke reactie dat de eerste aanbeveling, een actieve ambtelijke deelname aan ZdwdiP, wordt omarmd en dat aan de algemeen directeur is gevraagd een Programmamanager in te zetten op coördinatie en borging van samenhang tussen gemeentelijk beleid en de verlegde taak bij de verbonden partijen.

De tweede aanbeveling, het vormen van een raadscommissie Verbonden Partijen, is uiteraard een besluit dat door de raad zelf te nemen is. Het college is van mening dat via de reguliere raadscommissies de raad bewust en gericht van adequate informatie kan worden voorzien en dat een aparte raadscommissie Verbonden Partijen leidt tot onnodige dubbele structuren.

Wat betreft de derde aanbeveling is het college van mening dat een periodiek onderzoek desgewenst ook door de rekenkamer kan worden gedaan, eventueel in samenwerking met andere rekenkamers.

De volledige bestuurlijke reactie is in het rapport verwerkt, hoofdstuk 8, pagina 32.

Van harte en oprecht vertrouwt de Rekenkamer erop dat de raad met dit onderzoek komt van verzuchting naar versterking in zijn complexe verantwoordelijkheid binnen verbonden partijen.

Lieve Schouterden
Voorzitter Rekenkamer Heerlen

2. Inleiding

2.1 Aanleiding onderzoek

Nog vrij recentelijk, op 29 november 2017, heeft de raad van Heerlen de nota Verbonden Partijen 2017 vastgesteld. Deze nota dient ertoe te fungeren als toetsings- en sturingskader bij het vervullen van de kaderstellende en controlerende taak van de raad ten aanzien van verbonden partijen. De nieuwe gemeentelijke nota 2017 beoogt vooral een verbeterde kaderstelling vanwege het toenemend aantal Verbonden Partijen, het belang en (groot) aandeel ervan in de begroting en is gericht op het beheersen van de nieuwe risico's door de wijzigingen in de wetgeving BTW en Vennootschapsbelasting. Ook beoogt de nieuwe gemeentelijke nota de positie van de raad te verbeteren door op basis van het aangereikte toetsings- en sturingskader adequaat te kunnen acteren. Naast het beleidsmatig normenkader wordt tevens een praktische 'gereedheidskist' aangereikt, in de nota 2017 het uitvoeringsdeel genoemd.

Toch zijn en blijven de raadsleden zoekende, zo blijkt in december 2018. In de commissies is, zoals jaarlijks gebruikelijk, een uitvraagronde gedaan naar onderzoeksonderwerpen. In de Werkgroep Financial Audit van januari 2019 is uit alle onderwerpen gekozen voor een onderzoek naar sturing en grip op Verbonden Partijen, liefst in Parkstadverband. En dit opdat de raad meer inzicht, informatie en dus grip en sturing krijgt. Ook is door fracties naar voren gebracht om IBA te onderzoeken echter de Rekenkamer is hiertoe niet bevoegd, zo blijkt uit het vooronderzoek (zie wel de aanbeveling hieromtrent).

Financieel gezien is het zo dat in Heerlen alleen al de gemeenschappelijke regelingen 14% (€ 58 miljoen) van de begroting (€ 403 miljoen) beslaan. Middelen waar nog weinig sturing aan gegeven kan worden, zo wordt ervaren door raadsleden.

In meerdere raadsvergaderingen wordt de oproep naar méér informatie (verantwoording) gedaan. Denk aan het informatieverzoek naar een overzicht over de financiën en projecten van IBA tijdens de raadsvergadering van 27 maart 2019 door dhr. R. Meyer, SP.

Of laatst, tijdens de raadsvergadering van 17 april 2019, werd verzocht door dhr. P. Hazen, Stadspartij Heerlen, dat het voor raadsleden onmogelijk is geworden om door de bomen het bos nog te zien.

De Rekenkamer Heerlen neemt de handschoen op en zal trachten met dit onderzoek tot handreikingen en aanbevelingen te komen die de gemeenteraad brengt van verzuchting naar versterking van verbonden verantwoordelijkheden!

Gemeenschappelijke Regelingen (GR'en) lenen zich uitstekend om meer grip op te krijgen, zelfs deze waaraan verplicht dient deelgenomen te worden.

De Rekenkamer wil vooral 'out of the box' denken en de raad aanbevelingen geven om toch, daar waar gewenst, meer invloed uit te oefenen op de beleidskaders van en financiële bijdragen aan verbonden partijen. Het is niet de bedoeling van de Rekenkamer de raad te adviseren om 'anders dan de nota Verbonden Partijen' te gaan werken maar zeker wel om handreikingen te bieden mocht de raad het noodzakelijk achten bij te sturen of afspraken en/of beleid te herkaderen. Met deze handreikingen, suggesties en aanbevelingen wordt de raad nog nadrukkelijker in positie gesteld om zijn kaderstellende en controlerende taak uit te voeren en daarmee ook de verbonden verantwoordelijkheid op te nemen.

2.2 Leeswijzer

In **hoofdstuk 3** wordt de onderzoeksvraag en de **centrale vraagstelling** geformuleerd.

In dit rapport gaat de rekenkamer dus in op kansen en mogelijkheden ter verbetering van de sturing op verbonden partijen, met name de samenwerkingen (GR'en). Er worden geen verbonden partijen zelf onderzocht. Wel doet de rekenkamer dit najaar mee aan drie regionale onderzoeken naar de verbonden partijen BsGW, Omnibuzz en RUD Zuid-Limburg. Hiervan ontvangt de raad aparte rapporten.

De verzameling aan ideeën, handreikingen en **aanbevelingen** over in te zetten formele en informele instrumenten zijn beschreven in **hoofdstuk 4**. Het zijn creatieve mogelijkheden en aanbevelingen waarover de raad zelf kan beschikken of door de organisatie kan laten uitvoeren. Het palet aan ideeën heeft als beoogd doel dat de mindset van de raad (en organisatie) wordt verbreed waarbij de raad actiever aan de slag kan gaan met verbonden partijen in plaats van passief te verzuchten dat er geen invloed meer mogelijk zou zijn op de vele verbonden partijen.

Om het onderzoek te verrijken is gevraagd aan drie directeurs van vijf grote verbonden partijen namelijk RUD Zuid-Limburg, Veiligheidsregio en WOZL welke aanbeveling zij richting raden willen meegeven om hun positie te versterken. Deze aanbevelingen zijn eveneens toegevoegd aan hoofdstuk 4.

Voor verdere verdieping wordt in **hoofdstuk 5** inzicht gegeven in de (wettelijke) **kaders** die er zijn rondom verbonden partijen en met name die vallen onder de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Eveneens wordt hier alvast aandacht geschonken aan de te verwachten wetswijziging Wgr op basis van de -in opdracht van de minister- uitgevoerde onderzoeken.

Het rapport geeft in **hoofdstuk 6** een **samenvatting** van de **nota** Verbonden Partijen Heerlen 2017.

Uitgebreid aandacht gaat naar de ontwikkelingen in Parkstad-breed verband "**Zo doen wij dat in Parkstad**" (ZdwdiP). Hiermee is nader koers bepaald voor het versterken van de grip en sturing op verbonden partijen, met name gemeenschappelijke regelingen.

De toelichting over "Zo doen wij dat in Parkstad" is opgenomen in **hoofdstuk 7**.

De **reactie van het college** van B&W op dit onderzoek is opgenomen in **hoofdstuk 8**.

Om de leesbaarheid van het rapport te vergroten worden verwijzingen naar wetsartikelen, jurisprudentie, literatuur en materiaal uit landelijke onderzoeken zoveel mogelijk vermeden. In **hoofdstuk 9** is een **literatuurlijst** opgenomen waaruit informatie voor dit onderzoeksrapport geput werd.

Overzichten van de verbonden partijen Heerlen en de GR'en van de Parkstadgemeenten treft u aan in de **hoofdstukken 10 en 11**.

2.3 Procesverantwoording onderzoek

De lijst met opgevoerde onderzoeksonderwerpen door de raadscommissies is in de WFA van 15 januari 2019 uitgebreid besproken. De keuze is gevallen op het onderwerp Verbonden Partijen. Omdat dit onderzoek eerder een creatieve zoektocht intendeert is de weg er naartoe voor een keer niet in een strakke onderzoeksopzet gegoten.

In februari en maart 2019 heeft de Rekenkamer diverse acties ondernomen, te weten het uitnodigen van de collega-rekenkamer(commissie)s in Parkstadverband en het opzoeken van de informatie over de Heerlense Verbonden Partijen, is de oriëntatie uitgevoerd over de stand van zaken in het ambtelijk project in Parkstadverband te weten "Zo Doen Wij Dat In Parkstad" (ZdwdiP), is landelijk literatuuronderzoek uitgevoerd naar wetgeving, reeds uitgevoerde onderzoeken, instrumenten en werkwijzen om tot meer grip te komen en last but not least is gestudeerd op de handreikingen van instrumenten en aanbevelingen om meer grip te houden.

Ook heeft de Rekenkamer zich aangesloten bij de uitvoering van (inhoudelijke) regionale onderzoeken van 3 verbonden partijen te weten BsGW, Omnibuzz en RUD Zuid-Limburg. Deze onderzoeken lopen nog door tot in het najaar van 2019. Hiervan ontvangt de raad aparte rapporten.

Het verzamelen van alle relevante informatie heeft plaatsgevonden in de maand april en het uitwerken van het onderzoeksmateriaal heeft plaatsgevonden in de maand mei 2019.

Op 24 mei is gesproken met de domeinmanager Middelen en via de waarnemend concerncontroller zijn de overzichten van en bijdragen aan de Verbonden Partijen uit de jaarrekening 2018 opgevraagd en gecheckt.

Met de (nieuwe) gemeentesecretaris is op 14 juni het conceptrapport en nut en beoogde doelstelling van het onderzoek besproken. Eveneens is dit met de verantwoordelijke portefeuillehouder op 14 juni besproken.

Om het onderzoek te verrijken is op 20 en 21 juni gevraagd aan drie directeurs van vijf grote verbonden partijen namelijk RUD Zuid-Limburg, Veiligheidsregio en GGD, WOZL en WSP Parkstad, welke aanbeveling zij richting gemeenteraad willen meegeven.

Aansluitend is op 23 juni het onderzoeksrapport naar het college verstuurd ter bestuurlijke hoor en wederhoor. De bestuurlijke reactie van het college is ontvangen op 27 augustus.

Op 28 augustus 2019 is het definitief rapport naar de griffie verzonden om, vergezeld van een raadsvoorstel, op de agenda's te plaatsen van de raadscommissie Maatschappij en Financiën van 18 september 2019 (technische vragen) en de gemeenteraad van 25 september 2019 (debat).

3. Vraagstelling

3.1 Onderzoeksvraag

Maatschappelijke opgaven zijn de laatste jaren fors toegenomen. Dit heeft geresulteerd in een proces van schaalvergroting en professionalisering. Milieuvergunningen worden verleend door Regionale Uitvoeringsdiensten (RUD), (brand)veiligheid wordt bewaakt door Veiligheidsregio's, de Participatiewet wordt uitgevoerd door regionale werkbedrijven enz. De bestaande kaders en formele instrumenten bieden onvoldoende mogelijkheden voor de democratische controle door de raadsleden bij verlengd lokaal bestuur. Raadsleden en inwoners ervaren daardoor (soms letterlijk) grote(re) afstand tot de lokale democratie. Zeker ook als raadsleden die hen vertegenwoordigen niet goed in positie worden gezet om sturing te geven aan de uitvoerende taak die is ondergebracht in de op afstand staande samenwerkingsverbanden. Deze ontwikkeling van intergemeentelijke samenwerking roept vragen op over de legitimiteit van het bestuur. Kunnen gemeenteraden hun kaderstellende, controlerende en volksvertegenwoordigende rol nog wel waar maken? Kunnen raden hun colleges die in de besturen van gemeenschappelijke regelingen zitting hebben, nog wel aanspreken?

De samenwerkingen worden vervat in verbonden partijen, rechtspersonen waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan het hebben van een zetel in het bestuur van een participatie of het hebben van stemrecht. Met een financieel belang wordt bedoeld dat de gemeente gelden ter beschikking heeft gesteld om gemeentelijke taken uit te laten voeren.

De sturing en controle door de raad vindt in principe op dezelfde wijze plaats als wanneer de taak door het eigen college zou worden uitgevoerd of worden uitbesteed. Maar in tegenstelling tot een eigen organisatie waar de gemeente maximale invloed heeft, verliest de raad toch een stuk controle. Het is de taak van het college (geworden) zicht en grip te houden op de verlegde taakuitvoering (doelbereiking, kwaliteit, prestaties, kosten, risicobeheersing) bij de verbonden partijen. Hoe krijgen raden hier meer zicht en grip op?

Dit heeft dus een effect op de democratische legitimatie van het verlengde openbaar bestuur, dat gevoel wordt ook door de raadsleden ervaren. Dat er *minder directe invloed* door één gemeenteraad bestaat, is zo zeker als tweemaal twee vier is. Er wordt immers samengewerkt en de zeggenschap wordt gedeeld. Besluiten komen nu tot stand door de gezamenlijke gemeenteraden, veelal een compromis tussen het lokaal en samenwerkend belang. De formele instrumenten hiertoe zijn genoegzaam bekend. Sturing met informele instrumenten, dat is waarnaar gezocht wordt in dit onderzoek.

3.2 Centrale vraagstelling

De Rekenkamer redigeert uit de onderzoeksvraag de volgende centrale vraagstelling:

“Welke informele instrumenten kunnen raadsleden meer grip en sturing geven op beleid en kwaliteit en de gemeentelijke middelen bij verbonden partijen, in het bijzonder Gemeenschappelijke Regelingen?”

4. Aanbevelingen over instrumenten voor de raad

4.1 Formele instrumenten

Formele instrumenten zijn instrumenten die bij wet geregeld zijn en waarmee een gemeenteraad juridisch bindende besluiten kan nemen. Bij de kaderstelling zijn dat o.a. verordeningen, plannen, begroting. Bij de controle zijn dat goedkeuringsrechten, vetorechten, inlichtingenrecht, vragenrecht.

4.1.1 Kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraad

De gemeenteraad stelt bestuurlijke kaders vast door middel van de kadernota en de begroting. De gemeenteraad vergadert in beginsel in openbaarheid. Dat is een belangrijke voorwaarde voor het democratisch functioneren. Dit geldt dus ook voor publiekrechtelijke verbonden partijen (GR'en). De vergaderingen van het AB zijn openbaar (verplichte openbare kennisgeving van tijd en plaats) en raadsleden kunnen aanwezig zijn om zelf uit de eerste hand kennis te nemen van de standpunten van de deelnemers, de voorliggende keuzes, de besluitvorming en de stukken die daaraan ten grondslag liggen. Daarnaast kan men het openbaar verslag consulteren. Transparantie kan ook worden gecreëerd door inzicht te bieden in de wijze waarop een besluit tot stand komt, wie daarbij betrokken is geweest en wat de afwegingen zijn geweest. De raad kan hier steeds naar vragen.

De raad controleert de verbonden partijen op de afgesproken taakuitvoering binnen de gestelde kaders én controleert of het college dit goed bewaakt en waar nodig bijstuurt. Hierbij is het van belang om te bewaken dat de doelstellingen van de verbonden partij (nog steeds) correspondeert met die van de gemeente. Daarbij kan de raad bekijken of er aanleiding is om de sturing op of de deelname aan een verbonden partij te wijzigen of zelfs te beëindigen.

4.1.2 Vertegenwoordiging en afleggen van verantwoording aan de raad

In onderstaand schema worden de verschillen op het gebied van vertegenwoordiging en verantwoording tussen publiek- en privaatrechtelijk verbonden partijen weergegeven:

Verbonden Partijen	Publiekrechtelijk	Privaatrechtelijk
Vertegenwoordiging	Een collegelid is gemeentelijk vertegenwoordiger in het Algemeen Bestuur (AB). Het AB benoemt het Dagelijks Bestuur (DB).	Een collegelid is gemeentelijk vertegenwoordiger in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA) of Algemene Ledenvergadering (ALV).
Verantwoording	Instrumenten die de gemeente(raad) heeft: • Inlichtingenplicht; • Verantwoordingsplicht; • Ontslag/terugroepen gemeentelijk vertegenwoordiger.	Bestuurders dienen het belang van de onderneming en leggen verantwoording af aan de AVA/ALV.

Verantwoordingslijn	• Leden van het DB zijn verantwoording verschuldigd aan het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling. • Leden van het AB zijn verantwoording verschuldigd aan de gemeenteraad. • Leden van het AB van een collegeregeling zijn zowel verantwoording verschuldigd aan het college als de gemeenteraad.	• De door het college benoemde gemeentelijk vertegenwoordiger in de AVA/ALV legt verantwoording af aan het college en de gemeenteraad. • Leden van de Raad van Commissarissen/Raad van Toezicht leggen verantwoording af aan de AVA. • Er is een scheiding tussen opdrachtgever en aandeelhouder.
Begroting en Jaarstukken	• De begroting wordt eerst vastgesteld nadat de gemeenteraad in de gelegenheid is gesteld zijn zienswijze kenbaar te maken. • De jaarrekening wordt ter informatie aan de gemeenteraad gezonden.	• In de AVA/ALV worden de jaarstukken vastgesteld. • Verantwoording over de realisatie van de beoogde doelstellingen vindt plaats via deze jaarstukken.

Een samenwerkingsverband heeft in beginsel geen eigen bevoegdheden anders dan intern gericht en het budgetrecht. Bevoegdheden worden door de deelnemers gegeven middels delegatie of mandaat. De gemeentelijke bevoegdheden op basis waarvan de organisatie handelt, worden door de deelnemende partijen op- of overgedragen aan het AB. Daarmee is het AB ook verantwoordelijk voor wat met deze bevoegdheden wordt gedaan, althans voor zover het om delegatie (overdracht) gaat. Bij mandaat blijft het mandaterende orgaan (vaak het college of de burgemeester) verantwoordelijk.

Het type regeling (collegeregeling, gemengde regeling) bepaalt de samenstelling van het AB. Omdat het AB bepaalt, is het van groot belang wat de samenstelling is van het algemeen bestuur en wat de regels zijn ten aanzien van besluitvorming.

Als alleen collegebevoegdheden overgedragen worden, kunnen alleen door het college aangewezen collegeleden in het AB zitten.

Als ook raadsbevoegdheden worden overgedragen, kunnen dit raadsleden zijn (maar ook mogen het ook alleen collegeleden zijn). Deze raadsleden zitten daar dan als bestuurders en niet als vertegenwoordigers van de raad.

Het DB wordt gekozen door en uit de leden van het AB. Het DB is verantwoordelijk voor de uitvoering van besluiten van het AB. Het DB legt verantwoording af aan het AB en dus niet aan de raad van de eigen gemeente. Het AB legt, als hoogste orgaan, formeel aan niemand verantwoording af. De afzonderlijke leden van het AB doen dit echter wel individueel aan hun gemeente.

Bij een gemengde regeling (met raadsbevoegdheden) legt het lid verantwoording af over het door hem gevoerde bestuur aan zijn gemeenteraad.

Bij een collegeregeling legt het lid verantwoording af aan zijn college. Het college legt op zijn beurt verantwoording af aan de gemeenteraad. Bij een collegeregeling geldt daarnaast

een individuele verantwoordelijkheid van het lid jegens zijn raad. Let wel dat een bestuurder formeel door de raad ter verantwoording kan worden geroepen, terwijl deze materieel niet (in zijn eentje) verantwoordelijk is voor de resultaten van de samenwerking.

De raad heeft dus altijd (direct of indirect) een verantwoordelijkheidsrelatie met het lid in het AB. Daarbij kan de raad alle politieke middelen inzetten die hij heeft. Hier zit de crux voor grip op samenwerking.

4.1.3 Financiële verplichting van de gemeenteraad

Zoals gezegd hebben samenwerkingsverbanden wel een eigen budgetrecht. Het AB stelt de begroting vast, met daarop de gemeentelijke bijdrage. De gemeentebesturen moeten vervolgens -wettelijk verplicht- meewerken aan dit besluit van het AB. Hierdoor moet de gemeenteraad deze uitgave verplicht opnemen in de gemeentebegroting.

Om de invloed van de gemeenteraden nog enigszins te laten gelden, moet een AB eerst de gemeenteraden in de gelegenheid stellen hun zienswijze kenbaar te maken, een zienswijze die overigens niet bindend is, alvorens het AB de begroting kan vaststellen.

4.1.4 Rechten van de gemeenteraad

De controle door de gemeenteraad in zijn geheel richt zich met name op het eigen lid in een AB, waarbij de raadsmeerderheid beslist indien het eigen lid in een AB ter verantwoording wordt geroepen of -bij gebrek aan vertrouwen- wordt ontslaan.

Het inlichtingenrecht komt toe aan de gemeenteraad als geheel én als individueel raadslid, dus toestemming van de raadsmeerderheid is niet nodig. De raad wordt wel als geheel ingelicht over de individueel gestelde vraag/vragen.

Zoals gezegd heeft de raad ook het formeel recht zienswijzen te geven bij de begrotingen waarbij de zienswijzen zelf helaas niet bindend zijn voor het AB (zie daarom de handreiking onder informele instrumenten).

4.1.5 Instellen van adviescommissies en bestuurscommissies

Binnen een openbaar lichaam kan door het AB een advies- of bestuurscommissie worden ingesteld. De samenstelling van deze commissies is vormvrij.

Bij een *adviescommissie* kan het gaan om advisering met het oog op bepaalde belangen en advisering of op een bepaald deel van het grondgebied van het openbaar lichaam.

Een *bestuurscommissie* kan worden ingesteld met het oog op de behartiging van bepaalde belangen. Daarbij geldt wel dat het instellen van territoriale bestuurscommissies is uitgesloten. Dat betekent dat een bestuurscommissie niet ingesteld kan worden voor de behartiging van de belangen van een bepaalde subregio.

In tegenstelling tot een adviescommissie kan een bestuurscommissie enkel worden ingesteld als de gemeenschappelijke regeling in die mogelijkheid voorziet. Hierover moeten de deelnemers bij het aangaan of wijzigen van de regeling dus expliciet afspraken maken. Ook moeten de raden hun wensen en bedenkingen ten aanzien van instelling van de bestuurscommissie naar voren kunnen brengen. De reden hiervoor is dat de bestuurscommissie een 'zwaarder' orgaan is dan een adviescommissie. Het AB kan namelijk bevoegdheden overdragen aan een bestuurscommissie. Wel houdt het AB formeel gezien het laatste woord: besluiten van een bestuurscommissie kunnen door het AB worden vernietigd.

4.2 Informele instrumenten

Naast de formele instrumenten bestaat er de mogelijkheid om informele instrumenten te ontwikkelen, die mogelijk uitkomst kunnen bieden waar het gaat om de versterking van de positie van de gemeenteraad in samenwerkingsverbanden. Immers, formeel kan alles op orde zijn, er is voor de raad winst te behalen als verdere instrumenten ontwikkeld worden om meer inzicht te verkrijgen op wat verbonden partijen (precies zouden moeten) doen en welke keuzes zouden kunnen gemaakt worden.

Informele instrumenten kunnen worden gebruikt om de rol, de democratische sturing en controle én de positie van de raad te versterken. Er moet wel worden gewaakt over de effectiviteit ervan; deze informele instrumenten mogen niet (te) vertragend of frustrerend werken. Versterking van de positie van de gemeenteraden moet dus worden afgezet tegen effectieve en efficiënte regionale samenwerking, waarbij tussen beide aspecten een goede balans en wisselwerking moet worden gevonden.

De raad kan zich bij informele instrumenten pro-actiever opstellen, waarmee voorkomen wordt dat ze alleen achteraf 'mogen tekenen bij het kruisje'. Let op, de raad heeft ook het recht om zich op afstand te stellen en de sturing van de GR aan het college over te laten. Door de (plicht van) informatieverstrekking aan de raad, kan de raad die eigen afweging maken.

4.3 Aanbevelingen over inzet informele instrumenten

4.3.1 Top 3 aanbevelingen

Het ondersteunen van en meedoen aan het project "Zo doen wij dat in Parkstad" (ZdwdiP) wil de Rekenkamer als allereerste aanbevelen. In dit project wordt intensief gewerkt aan een betere relatie met en betere en vroegtijdige informatie over de verbonden partijen. Anders gezegd, dit initiatief zorgt ervoor dat raden dadelijk van een meer statische positie terecht komen in een meer dynamische positie.

Draag het college op om hier actief aan deel te nemen, hieraan tijd en prioriteit te laten geven door de accountmanagers die met verbonden partijen aan de slag zijn, en laat ze deskundigheid verwerven om goed doordachte contracten op te stellen, frequente contacten te onderhouden, de financiën en prestaties terdege beoordelen, vertrouwen op te bouwen om uiteindelijk werkelijk te kunnen sturen, adviseren en controleren.

Overweeg in een volgend stadium van het project ZdwdiP een nota Verbonden Partijen Parkstad-breed op te stellen. Gewenste differentiatie (couleur locale) kan geborgd worden door specifieke zaken onder te brengen bij de (beleids)programma's in de programmabegroting van de individuele gemeenten.

*Gezien het grote (financiële) belang schuift de Rekenkamer als tweede de aanbeveling naar voren om een **raadscommissie Verbonden Partijen** te formeren die zich exclusief buigt over alle aspecten (regeling, inhoudelijke aspecten, doelstellingen, prestaties, gemaakte afspraken, financiën, stemrecht, kostenverdeelsleutel) van alle verbonden partijen. Let daarbij op dat de rol van de raad ingevuld wordt op een manier die past bij het type samenwerking.*

*Als derde in de top 3 beveelt de Rekenkamer aan om **periodiek** (om de 4 jaar?) een 'expert' in te huren die voor de eigen raad of voor meerdere raden binnen Parkstad of voor de regio Limburg een **verbonden partij evalueert en volledig uitpluist** en de vinger legt op (financiële) risico's, verbetermogelijkheden, valkuilen, (niet) nakomen van afspraken, actualiteit van (de voorwaarden van) het instellingsbesluit, afgegeven mandateringen, kostenverdeelsleutel, good practices enz.*

Debatteer dan over en evalueer de (on)mogelijkheden en noodzakelijkheden en neem besluiten over aanpassingen, aanvullingen, bijgestelde voorwaarden en zo nodig opheffen of uittreden.

4.3.2 Aanbevelingen ter bevordering van de informatievoorziening aan de raad

De afstand tussen de verbonden partij enerzijds en de raden en de samenleving anderzijds, plus het feit dat meerdere raden betrokken zijn, stelt bijzondere eisen aan de (bevordering van) de informatievoorziening.

Stel daarom nadere afspraken vast over de gewenste informatievoorziening (zowel digitaal als via verantwoordingsdocumenten), in de kadernota en ontwerp/conceptbegroting, over de punten waarop de raad zelf wenst (bij) te sturen en aan welke voorwaarden de (pro-actieve) verantwoordingsinformatie zou moeten voldoen, opdat de raad zelf meer inzicht krijgt in de effectiviteit en efficiëntie van de verbonden partij(en).

Bepaal als raad per verbonden partij waar de grens ligt tussen wat uitvoerend (verantwoordelijkheid college) en beleidsmatig (verantwoordelijkheid raad) is. Want over dat laatste moet het college actief informeren aan de raad.

Zorg dat de raad de juiste inhoudelijke informatie verwerft. Stel daartoe per verbonden partij een actuele factsheet op die makkelijk toegankelijk te raadplegen is door elk raadslid. Verzoek als raad dat het risicoprofiel van de verbonden partij daarbij duidelijk omschreven staat, zodat de raad cq het raadslid de aandacht kan prioriteren. Door risicogestuurde informatievoorziening te ontwerpen kan de raad bewuster de sturing (en verwachtingen) bijstellen.

Spreek met het college af dat de raad ten alle tijden vroegtijdig en proactief geïnformeerd wordt *voorafgaand* aan besluitvorming en/of wijzigingen van de verbonden partijen, zeker waar het beleidsinhoudelijke en financiële besluiten en wijzigingen betreft. Vraag onverwijld toezending van de stukken over verbonden partijen. Maak hierbij als raad uitputtend gebruik van het formeel instrument inlichtingenrecht en vragenrecht.

Stel vast dat de raad toegang wenst te hebben tot *alle* informatie van de verbonden partijen, op een systematische wijze, die de raad nodig acht om de verbonden partij(en) goed te kunnen beoordelen. Neem deze clausule ook op in de instellingsbesluiten van de verbonden partijen zelf. Verzoek om periodieke nieuwsbrieven, tussentijdse rapportages en/of presentaties zodat (verdiept) inzicht verzekerd wordt.

Zorg voor een actueel en makkelijk toegankelijk platform of informatie-instrument en/of laat een Parkstad-breed en/of regionaal dynamisch informatiesysteem ontwikkelen zoals

bijvoorbeeld het dashboard Noord-Limburg. Hierop kunnen ook zienswijzen en (concept)moties gepubliceerd worden waardoor ze toegankelijk zijn voor meerdere raden.

Ga ook informatie ophalen in het veld. Afhankelijk van het doel en de taken van de verbonden partij(en) kunnen dat klankbordgroepen zijn, bestaande uit burgers, gemeenschapsraden, ondernemers(verenigingen), maatschappelijke partijen enz.

4.3.3 Aanbevelingen ter bevordering van de kaderstelling door de raad

Het feit dat er bij verbonden partijen meerdere deelnemers betrokken zijn, betekent per definitie dat met meer wensen rekening moet worden gehouden. Dat geldt ook voor de mogelijkheden tot bijsturing binnen de afgesproken kaders.

Weeg bij het aangaan van een nieuwe samenwerkingsdeelneming in de allereerste plaats zorgvuldig af of de samenwerking noodzakelijk en/of aantrekkelijk is voor het efficiënter en effectiever werken voor de burgers.

Ga de (nieuwe) samenwerking slechts aan voor bepaalde tijd (bijvoorbeeld vier jaar) en neem in de regeling op dat de uitkomst van een verplichte evaluatie bepalend is of de samenwerking wordt verdergezet.

Maak nadrukkelijk gebruik van de zienswijzenprocedure: dit instrument is weliswaar formeel verplicht voorgeschreven bij de ontwerpbegroting van een GR maar een AB kan de zienswijze van de raad naast zich neerleggen en dat zonder formeel-juridische consequenties, waardoor de zienswijzenprocedure eerder een informeel instrument is. Leg daarom in de gemeenschappelijke regeling vast dat het AB de verplichting heeft om te motiveren waarom een zienswijze wel of niet wordt overgenomen.

Versterk zienswijzen door deze af te stemmen met meerdere fracties en/of raden in Parkstad- en/of regionaal verband.

Maak gebruik van het indienen van motie(s), om de politieke druk op het afgevaardigd lid uit de raad (veelal een collegelid) te verhogen. Met een motie kan de raad het bestuurslid (meestal de verantwoordelijk wethouder) een boodschap richting het AB meegeven zodat de belangen van de gemeente aldaar beter worden meegewogen en verdedigd. Roep zo nodig het bestuurslid ter verantwoording en laat uitleg geven over diens handelen in het bestuur.

Maak afspraken met de verbonden partijen en met de andere Parkstadgemeenten om te komen tot (meer) eenduidige meetbare doelen, de te realiseren prestaties en over een duidelijke prijs-kwaliteit-product verhouding. Formuleer gezamenlijk criteria en kengetallen waaraan de verbonden partijen zich qua bedrijfsvoering te houden hebben (maken van business plan) en waaraan de effectiviteit en efficiëntie afgemeten kan worden en hoe de verbonden partijen daarover periodiek dienen te rapporteren. Waak ervoor dat eventuele uitbreidingstaken enkel met een duidelijk 'contract' vergezeld gaan.

Spreek af hoe om te gaan met eventuele begrotingsoverschrijdingen en inhoudelijke en financiële risico's van de verbonden partij(en). Bestens is dat geen afwijking van beleid of overschrijding van het maximale budget mag plaatsvinden zonder dat de gemeenteraad dit -op voorhand- heeft vastgesteld.

4.3.4 Aanbevelingen ter bevordering van onderzoek en controle door de raad

Het besluitvormingsproces is bij verbonden partijen per definitie minder transparant, kenbaar en voorspelbaar dan als het enkel de eigen organisatie betreft.

Maak daarom met het college concrete (meetbare) afspraken over indicatoren beoordeling, mate informatievoorziening en momenten van invloed door de raad.

Neem (als toehoorder) deel aan de AB-vergaderingen en vergewis je als raad(slid) van de standpunten van de andere deelnemers, de voorliggende keuzes, de besluitvorming en de stukken die daaraan ten grondslag liggen. Vorm vervolgens 'coalitions of the willing' met andere fracties, binnen of buiten de eigen raad en vorm 'gripformaties', bundel kritische punten en neem gezamenlijke standpunten in. Zoek steeds de afstemming met andere raden om te komen tot gelijker, gelijkwaardiger of sterker stemgewicht. Samen sta je nu eenmaal sterker in samenwerkingsverbanden.

Laat verbonden partijen periodiek zelf aantonen dat het organiseren van bepaalde taken via het samenwerkingsverband (nog steeds) effectiever en efficiënter is dan dat de taken op andere wijze georganiseerd zouden worden waaronder door de gemeente(n) zelf.

Formeer een of meerdere raads werkgroepen die verbonden partijen adopteren en laat bij regelmaat -met ondersteuning van de vakinhoudelijke en financiële ambtenaar- een screening uitvoeren op die onderdelen waarop de raad (extra) controle wenst uit te oefenen.

Zorg ervoor dat in de nota Verbonden Partijen 2017 en bij elke regeling van een verbonden partij een passage wordt opgenomen dat periodiek een *verplichte* evaluatie wordt uitgevoerd over het functioneren, presteren, behalen van de beoogde doelstellingen, nakomen van de good governance, (nog) aanwezig draagvlak bij de deelnemers, (nog) aansluiting bij de lokale belangen en wensen, (nog) aanwezigheid van nut en noodzaak van de samenwerking enz.

Spreek af dat de raad ook een zienswijze mag formuleren over de jaarverslagen van de verbonden partijen (wettelijk alleen geregeld voor de ontwerpbegrotingen). Koppel dit aan een jaarlijks terugkerend controlerend debat over de verbonden partij(en).

Vraag als raad -indien gewenst- onafhankelijke onderzoek, uit te voeren door deskundigen en/of Rekenkamer, naar specifieke aspecten of functioneren van een specifieke verbonden partij.

Stel hiertoe in een separaat raadsvoorstel vast dat de Rekenkamer Heerlen toegang krijgt tot alle benodigde informatie van alle verbonden partijen ongeacht de omvang van het gemeentelijke belang in de verbonden partijen en ongeacht het soort verbonden partij. Dit om de effectiviteit en efficiëntie van de verbonden partij te kunnen toetsen ter verdere ondersteuning van de kaderstellende en controlerende rol van de raad.

De Gemeentewet geeft de Rekenkamer inmiddels wel ongelimiteerd toegang tot informatie van alle gemeenschappelijke regelingen, ongeacht de omvang van het gemeentelijke belang. Maar ten aanzien van BV's, NV's e.d. stelt de Gemeentewet (artikel 184) de voorwaarde dat een gemeente alleen of gezamenlijk met andere gemeenten minimaal een belang van 50% in de verbonden partij moet hebben om de Rekenkamer volledig toegang te laten verkrijgen tot alle informatie van die verbonden partij (denk aan het IBA verzoek).

Er zijn in den lande inmiddels nogal wat gemeenteraden die zelf een motie hebben aangenomen dat de rekenkamercommissie ongelimiteerd tot alle verbonden partijen toegang moet kunnen hebben, ongeacht de rechtsvorm en ongeacht de omvang van het gemeentelijke belang.

4.3.5 Aanbevelingen vanuit de drie directies van vijf grote GR'en

Om het onderzoek te verrijken is aan drie directies van vijf grote GR'en gevraagd welke aanbevelingen zij aan de raad willen aanreiken om versterking van de raadspositie te bekomen.

In de interviews met de RUD Zuid-Limburg, de Veiligheidsregio en GGD, WOZL en WSP Parkstad, kwamen vergelijkbare aanbevelingen uit de bus.

De drie meest opvallende aanbevelingen zijn: *Organiseer nabijheid met de GR, versterk de dialoog met het college, vervang gevoel/emotie door feiten en ontleen daaraan vertrouwen.*

Onder '*organiseer nabijheid*' met de verbonden partij waar de verlengde dienstverlening is neergelegd, worden raadsleden opgeroepen om tot meer verdieping en ontmoeting te komen. Bij allen werd een nadrukkelijk hand uitgestoken hand om het bedrijf te bezoeken tijdens open dagen, om voorlichtingsbijeenkomsten te organiseren (zoals ook gedaan werd voor de nieuwe raden), toelichting te komen geven in de raadscommissies enz... En dat om meer gevoel te creëren over wat er in het bedrijf leeft en speelt. Nabijheid is meer dan de financiën in een begroting en jaarrekening te doorgronden.

Onder '*versterk de dialoog met het college*' wordt aangegeven dat veel informatie en kennis is op te halen bij de portefeuillehouder en/of burgemeester. De raad dient actief met het college in dialoog te gaan en daarmee sturing te geven en regie te nemen. Immers een collegelid vertegenwoordigt de raad (direct of indirect) in het Algemeen Bestuur en/of Dagelijks Bestuur. Het collegelid kan actief informatie delen, agenda's, bespreekpunten, overwegingen en (concept)besluiten vroegtijdig delen, toelichten of publiceren. Een en ander is uiteraard afhankelijk van de (politieke en toezichhoudende) rol en afstand die de raad wenst in te nemen waarbij het belangrijk is dat het collegelid de eigen verantwoordelijkheid moet kunnen blijven nemen in de besturen.

Onder '*vervang gevoel/emotie door feiten en ontleen daaraan vertrouwen*' wordt bedoeld dat het makkelijker en effectiever is om overwegingen feitelijk te laten spreken zoals issues over bedrijfsvraagstukken, inhoudsproblematiek, organisatorische uitdagingen, technische of wettelijke aspecten, kostenverdeelsleutels enz.

Ook maatschappelijke effecten zijn veelal te complex om te becijferen en kunnen niet altijd financieel vertaald worden. Doorgrond de beweegredenen en geef daaraan het vertrouwen dat voorstellen en besluiten ertoe dienen om de beoogde taak- en doelstelling van de GR te kunnen realiseren. Emoties werken contraproductief.

Last but not least heeft de Rekenkamer gevraagd naar wat er gebeurt met ingediende zienswijzen. Alhoewel GR'en hier verschillend mee omgaan, wordt bij allen de ingediende zienswijzen in het bestuur besproken en al dan niet besloten om er uitvoering aan te geven, met motivering. Bij de RUD worden de ingediende zienswijzen en besluiten integraal opgenomen in de vastgestelde begroting (voor 2019 zie pg 21-24 vastgestelde begroting).

5. Normenkader

Er is belangrijke wetgeving die mede bepaalt hoe om te gaan met Verbonden Partijen. Daarnaast vormt de gemeentelijke beleidsbegroting ook een toepassingskader.

5.1 Gemeentewet

Grondregel van de Gemeentewet is dat publieke taken door de gemeente **zelf** worden uitgevoerd. Het tweede lid van artikel 160 Gemeentewet zegt daarbij het volgende:

"Het college besluit slechts tot de oprichting van en de deelneming in stichtingen, maatschappen, vennootschappen, verenigingen, coöperaties en waarborgmaatschappijen, indien dat in het bijzonder aangewezen moet worden geacht voor de behartiging van het daarmee te dienen openbaar belang. Het besluit wordt niet genomen dan nadat de raad een ontwerpbesluit is toegezonden en in de gelegenheid is gesteld wensen en bedenkingen ter kennis van het college te brengen."

De gemeente Heerlen is uitvoerder van een omvangrijk en uiteenlopend takenpakket. Samenwerking kan hierbij van essentieel belang zijn. Het kan gaan om tijdelijke of langdurige samenwerkingsverbanden. Een samenwerking kan worden aangegaan met andere gemeenten, overheden, non-profitorganisaties of private partijen. Dergelijke samenwerkingsverbanden behoren tot verbonden partijen indien bij de samenwerking sprake is van een combinatie van een bestuurlijk én een financieel belang.

Ongeacht welke uitvoeringsvorm er wordt gekozen, het college blijft altijd verantwoordelijk en aanspreekbaar voor de realisatie van de vastgestelde doelstellingen. Als de uitvoering van een publieke taak op afstand wordt gezet, is het onvermijdelijk dat *volledige* directe invloed en sturing door de gemeente(raad) niet langer aan de orde is. Immers meerdere partijen hebben nu inbreng op het beleid en de wijze van uitvoering en de (verdeelsleutel van) kosten.

Om tot een goede afweging te komen hoe een samenwerking het beste vorm kan worden gegeven, zijn er in de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) en in het Besluit begroting en verantwoording (BBV) bepalingen opgenomen, die helpen bij het kiezen van het soort samenwerkingsverband en die tevens moeten leiden tot het krijgen van een goede, volledige informatievoorziening voor de gemeente(raad).

Om prestaties en risico's van de verbonden partijen goed te kunnen inschatten is informatie dus van essentieel belang. Daarom moet de gemeente de informatie over verbonden partijen opnemen in de beleidsprogramma's in de programmabegroting waarop de samenwerking met de verbonden partij betrekking heeft. Daarnaast is het verplicht om een paragraaf Verbonden Partijen met uitgebreide en relevante informatie op te nemen in de begroting.

5.2 Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr)

De Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) vormt het juridisch kader bij samenwerkingen tussen decentrale overheden onderling en dat gebeurt dan in de vorm van een gemeenschappelijke regeling (GR). De huidige wet dateert van 20 december 1984 en is voor het laatst gewijzigd per 1 januari 2015. De verwachting is dat nog dit jaar deze wet wederom wordt aangepast, met name om de raad een rechtstreekse rol te geven en daarmee de democratische legitimiteit te waarborgen.

In de oude wet van 1950 was er veel discussie over het gebrek aan democratisch gehalte. In de nieuwe wet van 1984 werd er gekozen voor verlengd lokaal bestuur. Op verschillende wijzen wil men daarmee de gemeenteraad invloed geven op de samenwerking in een GR.

- De gemeenteraad verleent aan het college de toestemming voor de oprichting, wijziging en opheffing van de GR.
- De gemeenteraad wijst hun vertegenwoordigers in het Algemeen Bestuur aan. Die vertegenwoordigers, veelal leden van het college, hebben een uitgesproken informatie- en verantwoordingsplicht aan de raad.
- Via de begroting wordt de gemeenteraad van tevoren geïnformeerd over de uitvoering van de taken en de kosten die hiermee gemoeid zijn. De gemeenteraad kan een zienswijze indienen bij het Algemeen Bestuur.
- Via de jaarrekening wordt aan de raad verantwoording afgelegd (ter kennisname).

5.3 Nieuwe wettelijke ontwikkelingen op méér grip in zicht

In het regeerakkoord is als volgt opgenomen: *"De Wet Gemeenschappelijke regelingen (Wgr) wordt aangepast om de politieke verantwoording over gemeentelijke samenwerking te verbeteren. Besluitvorming in een gemeenschappelijke regeling moet transparant zijn en betrokken gemeenteraden moeten hun controlerende rol beter kunnen uitvoeren en zo nodig kunnen ingrijpen."*

De minister heeft in juni 2018 aangekondigd te (laten) onderzoeken welke wetswijzigingen nodig zijn in de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) om de controlerende taak van de raad te verbeteren. De minister overweegt om in de wet een rechtstreekse rol voor de gemeenteraadsleden op te nemen om meer democratische legitimiteit te realiseren.

De onderzoeken zijn inmiddels voltooid en de wetswijziging op basis van de advisering als gevolg van deze onderzoeken komt er naar verwachting nog dit jaar.

Deze lezenswaardige onderzoeken zijn gepubliceerd en hieronder zijn de links vermeld.

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2019/02/18/aanbiedingsbrief-bij-onderzoeken-wet-gemeenschappelijke-regelingen-wgr>

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2019/01/01/versterking-gemeenteraden-bij-effectieve-samenwerking>

<https://www.berenschot.nl/inspiratie/klantcases/klantcases/democratische-legitimiteit/>

5.4 Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) 2016, Notitie VP

In 2014 heeft een adviescommissie, bestaande uit vertegenwoordigers van de VNG, het ministerie van BZK en vertegenwoordigers van gemeenten en provincies een rapport uitgebracht over de vernieuwing van het BBV. De adviezen hebben betrekking op een breed spectrum van onderwerpen met als rode draad het versterken van de horizontale sturing en verantwoording door de raad. Één van de onderwerpen was het krijgen van meer grip op verbonden partijen.

Geconcludeerd is dat gemeenten verantwoordelijk blijven voor de aansturing van de verbonden partijen, de controle erop en de financiële consequenties. Zij hebben hier echter niet altijd voldoende zicht op. Vaak is wel bekend hoeveel subsidie wordt verstrekt of hoe hoog de bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling is, maar de financiële stabiliteit van de verbonden partijen en de mate waarin ze bijdragen aan de beoogde maatschappelijke doelen, is niet altijd helder. De diversiteit van de verbonden partijen neemt bovendien toe, evenals het financiële en beleidsmatige gewicht ervan; dit wordt nog eens versterkt door de decentralisaties in het sociale domein. Raadsleden worstelen met kaderstelling, niet alleen voor wat betreft de financiën maar ook voor wat betreft de beleidsrisico's.

Het resultaat, de Notitie Verbonden Partijen BBV 2016, kent nieuwe voorschriften voor verbonden partijen. Om de prestaties van verbonden partijen en de eventuele risico's te kunnen beoordelen is goede informatie nodig, die aansluit bij de informatie van gemeenten over hun eigen taakuitvoering en de daaraan verbonden risico's. In beginsel gelden de nieuwe regels van het BBV met betrekking tot de informatievervalsing ook voor GR'en met een rechtspersoonlijkheid. Hierbij wordt benadrukt dat het belangrijk is dat de gemeente(raad) zicht bewust op de hoogte stelt van de governance aspecten van de verbonden partijen en beoogd wordt dat de instrumenten voor bestuur en toezicht optimaal benut worden. De bepalingen en richtlijnen zijn in werking getreden met ingang van het begrotingsjaar 2018.

De voornaamste wijzigingen zijn:

- In de paragraaf of de nota verbonden partijen wordt tenminste de visie op en de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen opgenomen. Het is daarmee onderdeel van de beleidsbegroting en jaarrekening. Gemeenten kunnen er ook voor kiezen om één keer per vier jaar een nota Verbonden Partijen op te stellen. Indien gekozen wordt voor een nota, dan kan de paragraaf verbonden partijen vereenvoudigd worden.
- Per beleidsprogramma dient informatie over verbonden partijen opgenomen te worden.
- Vanwege de leesbaarheid wordt de paragraaf gesplitst in de volgende categorieën:
 - gemeenschappelijke regelingen (GR);
 - vennootschappen en coöperaties;
 - stichtingen en verenigingen;
 - overige verbonden partijen;
 - organisaties met een bestuurlijk belang en een maatschappelijk of algemeen belang, waarbij sprake is van een significante structurele bekostiging.

5.5 Algemene wet Bestuursrecht

In deze wet staan onder meer de regels voor delegatie en mandaat; dit is relevant voor zover de bevoegdheid van de verbonden partij niet volgt uit de wet of een regeling.

5.6 Begroting 2019 - Jaarrekening 2018

In de risicoparagraaf van de begroting 2019 staat het volgende vermeld:

Verbonden partijen voeren meestal gemeentelijke taken uit met een groot politiek belang. Ze leveren een forse bijdrage aan de realisatie van maatschappelijke doelen. Deelname in verbonden partijen levert de gemeente niet alleen voordelen op, maar ook financiële en bestuurlijke risico's.

Te nemen maatregel: het beleid conform de nota verbonden partijen uitvoeren. Om de voordelen optimaal te benutten en de risico's te beheersen is aandacht voor de sturingsrelatie met en risicobeheersing bij verbonden partijen belangrijk.

In de Paragraaf Verbonden Partijen wordt zowel bij de begroting als bij de jaarrekening een beeld geschetst van de verbonden partijen waarmee de gemeente een bestuurlijke en financiële relatie heeft.

Het financieel belang bestaat uit middelen die aan de verbonden partij beschikbaar zijn gesteld en die niet verhaalbaar zijn bij een faillissement van de verbonden partij. De financiële relatie komt voort uit het verstrekken van kapitaal in de vorm van risicodragend kapitaal (aandelen), een lening of een borgstelling, een subsidie, structurele opdrachten of een combinatie van deze mogelijkheden. Het bestuurlijk belang verwijst naar hetzij de zeggenschap uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht.

Een verbonden partij kan zijn een deelneming in een vennootschap, een gemeenschappelijke regeling, een stichting of verenigingen, een zetel in een bestuur heeft én een financieel risico (met juridische afdwingbaarheid) loopt.

Voor de gemeente is het belangrijk om inzicht te hebben en te houden in de realisatie van doelstellingen, activiteiten, financiën, bestuursverantwoordelijkheden en bevoegdheden van de verbonden partijen. Het nieuwe beleid is ingebed in de jaarlijkse planning en control cyclus zodat er een totaalbeeld ontstaat van elke afzonderlijke verbonden partij. Het proces zal continue en systematisch worden doorlopen en steeds verder worden uitgewerkt.

In de bijlagenboeken van begroting en jaarrekening is relevante informatie opgenomen met betrekking tot doel, financieel belang, zeggenschap en ontwikkelingen.

De gemeente heeft per begroting 2019/jaarrekening 2018 een financiële en/of bestuurlijke relatie met de volgende organisaties:

Naamloze Vennootschappen

Bank Nederlandse Gemeenten

Enexis Holding

Grensoverschrijdend Bedrijventerrein (Avantis)

Parkstad Limburg Theaters

Reinigingsdiensten Rd4

Waterleidingmaatschappij Limburg

Besloten Vennootschappen

Claim Staat Vennootschap
Cross Border Lease Vennootschap
IBA
Vordering op Enexis
Verkoop Vennootschap
Publiek Belang Electriciteitsproductie
Avantis services
Beitel-Zuid (Bedrijventerrein Trilandis)
Mijnwater
Schaesbergerveld
Bodemzorg Limburg

Certificaten van aandelen

Holding Stadion Kerkrade B.V.

Gemeenschappelijke regelingen

Regio Parkstad Limburg
Veiligheidsregio Zuid-Limburg
Reinigingsdiensten Rd4
Regionale Uitvoeringsdienst
Geneeskundige Gezondheidsdienst Zuid-Limburg
Kredietbank Limburg
Werkvoorzieningsschap Oostelijk Zuid-Limburg
Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen
Shared Service Center
Gegevenshuis
Omnibuzz

Stichtingen

Stichting WTC
Werk voor Heerlen
Werkgeversservicepunt Parkstad (per 1/1/2019 een GR)

6. De Nota Verbonden Partijen 2017

In dit hoofdstuk wordt de nota Verbonden Partijen 2017 Heerlen -die in origineel kopij 38 pagina's beslaat- heel in het kort weergegeven. De nota draagt als titel "*Sturen, Beheersen en Toezien*" en bestaat uit twee delen; het Beleidsdeel en het Uitvoeringsdeel.

Het doel van de nota is de kwaliteit van grip en sturing op verbonden partijen te verbeteren. Ook wordt het beschikbare instrumentarium voor verbonden partijen geoptimaliseerd:

- het opzetten van regionale samenwerking, zowel ambtelijk als bestuurlijk;
- het per verbonden partij definiëren van het leidend belang;
- het onderscheiden van de vaak diverse rollen die de gemeente daarin vervult;
- komen tot een vergelijkbare wijze van positioneren en informeren van bestuurders;
- verbeterde interne afstemming van de betrokken afdelingen en disciplines.

Dit moet ook leiden tot een verbetering van de informatievoorziening aan de raad en het scheppen van duidelijkheid over rolopvatting en -invulling; dit zijn voorwaarden voor een betere democratische verantwoording.

6.1 Beleidsdeel Nota Verbonden Partijen 2017

Hoofdstuk 1 gaat in op de verschillende soorten Verbonden Partijen.

De definitie in de nota is bewust breder gekozen dan de definitie in de BBV; naast het bestuurlijk én financieel belang worden ook de uit te voeren taken van de verbonden partij aangemerkt als een vorm van verlengd openbaar bestuur waarop de gemeente Heerlen en haar bestuursorganen integraal aangesproken kunnen worden.

Verbonden partijen bestaan in verschillende juridische verschijningsvormen. Belangrijkste onderscheid bestaat tussen privaatrechtelijke en publiekrechtelijke verbonden partijen. Deze laatste zijn overheden en openbare lichamen die met elkaar samenwerken in een gemeenschappelijke regeling, variërend van een lichte regeling (centrumgemeentemodel) tot een zware regeling met een Algemeen Bestuur (AB), Dagelijks Bestuur (DB) en met een eigen rechtspersoonlijkheid. Doorgaans worden deze opgezet uit het oogpunt van efficiency, soms is het ook gewoon verplicht (RUD, Veiligheidsregio, GGD).

De verantwoording doorbreekt het normale patroon: leden van het DB zijn verantwoording verschuldigd aan het AB, en niet aan de raad van hun eigen gemeente.

Toelichting wordt gegeven over privaatrechtelijke verbonden partijen zoals de NV, BV, CV, structuurvennootschap, stichting, vereniging, coöperatie. Deze zijn zelfstandig drager van rechten en plichten met een afgescheiden vermogen. Deze vormen van verbonden partijen (zoals IBA) zijn niet meer onderhevig aan kaderstelling en controle door de gemeenteraad en bestuurders opereren altijd en uitsluitend in het belang van de rechtspersoon.

De bestuurlijke, financiële en operationele risico's binnen verbonden partijen worden in de nota geschetst. Samenvattend wordt gesteld dat bestuurders, afkomstig uit en benoemd door het college, persoonlijk over voldoende kwaliteiten moeten beschikken om de functie inhoudelijk op een zodanige wijze vorm te geven dat zij hun verantwoordelijkheid kunnen nemen. Een gebrek aan eigen deskundigheid kan door ambtelijke ondersteuning worden opgevangen, mits die geborgd is.

Bestuurders zijn beperkt verzekerd en voor het meerdere persoonlijk aansprakelijk. In geval van ernstige persoonlijke verwijtbaarheid treedt de gemeente niet automatisch in de plaats voor het meerdere; dit vergt een collegebesluit met zienswijzeprocedure raad. Van bestuurders wordt een proactieve houding verwacht ten aanzien van omstandigheden die zij aantreffen en ten aanzien van de situatie die zij (zouden) in stand laten. Goed bestuur wordt gerelateerd aan het belang van de rechtspersoon, niet aan het belang van de gemeente.

Hoofdstuk 2 gaat in op het afwegingskader voor keuze Verbonden Partijen.

“Gaan we nu wel of niet deelnemen aan een verbonden partij?” Een vraag waar vooraf niet meteen een antwoord op gegeven kan (en mag) worden. Bepalend voor de beantwoording is of de keuze aansluit bij het realiseren van de beoogde doelstelling. Veelal worden de voordelen gevonden in kostenbesparing, kwaliteit en vermindering van kwetsbaarheid. Duidelijke nadelen vormen afname van invloed, en (financiële) risico's.

Als rechtsvorm is de publiekrechtelijke weg in eerste instantie aangewezen. Soms kunnen er ook redenen zijn om te kiezen voor een privaatrechtelijke vorm. Dat moet per geval beoordeeld worden. Ook juridische belemmeringen kunnen een rol spelen, bijvoorbeeld de vraag of het personeel van een stichting wordt aangemerkt als ambtenaar omdat in het bestuur een doorslaggevende rol is weggelegd voor één of meer wethouders. Daarnaast moet gekeken worden naar fiscale aspecten. Moet BTW in rekening worden gebracht, is die compensabel uit het Gemeentefonds, of moet vennootschapsbelasting worden betaald? Ook dient vast te staan dat geen strijd ontstaat met het aanbestedingsrecht. Kortom, het is een kwestie van maatwerk die bovendien regelmatige evaluatie behoeft.

Om te komen tot een beslissing die recht doet aan het afwegingskader, kan gebruik gemaakt worden van het instrument van de businesscase; daarin worden zakelijke afwegingen beschreven. Ook dienen de juridische aspecten afgewogen te worden.

Het antwoord op de vragen in de uitgewerkte business case en de juridische aspecten worden in het kader van de zienswijzenprocedure aan de raad voorgelegd.

Hoofdstuk 3 gaat in op de governance aspecten van Verbonden Partijen.

De beginselen van goed openbaar bestuur zijn aan de orde: steeds moet duidelijk zijn dat het overheidshandelen is gelegitimeerd en een doel dient. Is dat niet (meer) het geval, dan dient het handelen gestaakt te worden of zo gewijzigd te worden dat het weer aan de kaders voldoet. Het afleggen van *verantwoording*, met name op het financiële vlak, dient dan ook niet in de plaats te komen van het nemen van *verantwoordelijkheid* maar naast elkaar te bestaan.

Als de verbonden partij haar huis op orde wil hebben, moet zij zich rekenschap geven van de publieke taak en de publieke waarden waarvoor zij staat.

Bestuurders en toezichthouders van verbonden partijen moeten daarom niet enkel worden uitgezocht op basis van bedrijfsmatige kwaliteiten of lidmaatschap van het “old boys network” of van de politieke kaste. Er dient sprake te zijn van kandidaten met ervaring in de (semi) publieke sector en in maatschappelijke organisaties, die over goede voelsprietten beschikken voor wat er in de samenleving leeft.

Hun competentie moet ook worden getoetst op moreel gedrag en ethische reflectie. Zijn ze in staat en bereid om uit te leggen waarom ze tot beslissingen komen? Zijn ze geneigd om zich hardop uit te spreken als ze bezorgd zijn over de keuzes van anderen? Weten ze de discussie met anderen en de omgeving in gang te zetten, en zijn ze daartoe bereid ook als dat betekent dat een lastig gesprek moet worden gevoerd?

Good governance - sturen

Op grond van de businesscase kiest de gemeente voor een bepaalde uitvoeringswijze; deze keuze dient jaarlijks herbevestigd te worden in het kader van de verantwoordingscyclus. De gemeente komt zichzelf regelmatig tegen in de verschillende rollen: aandeelhouder, subsidiegever, klant, bestuurder, toezichthouder, vergunningverlener enz.

In die rollen heeft zij verschillende belangen, die niet noodzakelijkerwijze met elkaar stroken en die doorgaans ook relateren aan verschillende portefeuilles en afdelingen. Ook verschilt de manier van verantwoording per rol. Vindt vermenging plaats, dan zal de wenselijkheid daarvan gemotiveerd moeten worden, waarbij bovendien bepaald moet worden vanuit welke rol de gemeente stuurt.

Good governance - beheersen

De aangeleverde informatie vanuit de verbonden partij wordt besproken in het college. Dit gebeurt minimaal jaarlijks. Bij publieke verbonden partijen is dat de ontwerpbegroting. Bij private verbonden partijen is dat de jaarrekening.

De verantwoordelijk portefeuillehouder kent zelf meer terugkoppelingsmomenten en is verantwoordelijk voor een frequentere terugkoppeling in het college als hij daar aanleiding toe ziet. Dat kan bijvoorbeeld het geval zijn als de bestuurlijke doelstelling niet wordt gehaald, of als een besluit genomen moet worden waarbij sprake is van tegenstrijdige belangen.

Good governance – toezien

De rol van de gemeente alleen kan worden ingevuld mits de ambtelijke organisatie daar voldoende voor is toegerust. Belangrijk is het herkennen en regisseren van de bestuurlijke samenhang tussen tegengestelde belangen en de verschillende gemeentelijke taakvelden. Ook wordt getoetst op good governance en risicobeheersing, dus met name de vraag hoe de verbonden partij is ingericht, functioneert en of zij zich gedraagt op een wijze die wordt geacht bij verlengd openbaar bestuur te passen.

6.2 Uitvoeringsdeel Nota Verbonden Partijen 2017

Hierin staan uitvoeringsprocessen, toetsingskaders, incidentbeheersing en de regionale aanpak beschreven. Zaken als BTW, Vennootschapsbelasting, datalekken en verwerking van persoonsgegevens komen ook aan de orde in het uitvoeringsdeel.

Het uitvoeringsdeel vormt de zogenaamde 'gereedschapskist'. Met name toetsingskaders, variërend van het tot stand komen van een verbonden partij tot het instellen van verscherpt toezicht op een verbonden partij, passeren de revue. Hieronder wordt in het kort de voor de raad relevante zaken genoemd.

Toetsingskader fase van tot stand komen

In de aanloopfase zal de toetsing vooral gericht zijn op de onderbouwing van het besluit tot deelname (businesscase) en de borging (opzet) van de noodzakelijke afspraken (maatregelen t.b.v. sturing en beheersing). Zonder vastlegging van die afspraken is er in de daaropvolgende fase van instandhouding niets om op terug te vallen.

De raad kan dit gebruiken bij het debat over het voorgestelde ontwerpbesluit. Een besluit tot deelname aan een verbonden partij wordt alleen genomen mits de raad zich voorafgaand een oordeel heeft kunnen vormen of de activiteiten die de verbonden partij voor de gemeente moet gaan uitvoeren wel tot het publiek belang behoren. De raad heeft zich ook een oordeel kunnen vormen over de zekerheden (in het contract, statuten, regeling of verordening) ten aanzien van de aansturing (bewaken en bijsturen) en het toezicht (kaderstelling en controle) op de verbonden partij vanuit de gemeente.

Toetsingskader fase van instandhouding

Het toetsingskader voor de fase van instandhouding zal periodiek worden gebruikt als:

- raamwerk voor het beoordelen van de kwaliteit van de (aan-)sturing en beheersing van de bestaande verbonden partijen;
- instrument voor het uitvoeren van nader onderzoek naar de sturing en beheersing van een individuele verbonden partij.

Daarnaast kan het resultaat van de toepassing van dit toetsingskader gebruikt worden als eerste aanzet tot beëindiging van deelname in een verbonden partij.

Als toetsingskader worden de volgende instrumenten en/of uitgangspunten gehanteerd:

- Informatie per verbonden partij in de lijst met verbonden partijen als bijlage van de begroting en het jaarverslag van de gemeente, vastgesteld door de raad.
- De minimale informatie in de verplichte paragraaf verbonden partijen van de begroting en het jaarverslag van de gemeente, vastgesteld door de raad.
- Géén raadsleden als gemeentelijk vertegenwoordiger in het dagelijks bestuur van een verbonden partij: in een duaal stelsel vertegenwoordigt het college in voorkomende gevallen de gemeente in het dagelijks bestuur van de verbonden partij.
- Raadsleden die namens de gemeente zitting hebben in een toezichthoudend orgaan van een verbonden partij worden ambtelijk ondersteund.
- De gemeente(raad) gebruikt benchmarkinformatie om periodiek de effectiviteit en efficiency van de verbonden partij periodiek te kunnen beoordelen.

Toetsingskader instellen verscherpt toezicht

Verscherpt toezicht is aan de orde als het financiële risico bij een verbonden partij hoog is of als de raad van mening is dat verscherpt toezicht vanuit bestuurlijke overwegingen noodzakelijk is. Van een hoog financieel risico is sprake als één van de onderstaande situaties aan de orde is:

- de bijdrage in het huidige en de komende drie jaren groter is dan € 750.000,-/jaar;
- de afgelopen 3 jaren in twee of meerdere jaren een exploitatietekort is opgetreden van meer dan 10% ten opzichte van de actuele begroting van de verbonden partij, waarbij dit tekort is aangevuld vanuit de deelnemende partijen of ten laste is gebracht van het reservevermogen van de verbonden partij;
- de boekwaarde van het geïnvesteerde vermogen is groter dan € 400.000,-;
- in de gemeentelijke meerjarenexploitatiebegroting rekening wordt gehouden met een structurele dividendopbrengst groter dan € 100.000,- per jaar.

Ook als de bovengenoemde criteria niet aan de orde zijn, kan de raad besluiten om verscherpt toezicht op te leggen als daar bestuurlijk redenen toe zijn. Die kunnen bijvoorbeeld liggen in het gedrag van de partij of van de daaraan verbonden personen.

Daarentegen kan de raad ook besluiten om, ondanks de aanwezigheid van één of meer van de bovenstaande criteria géén verscherpt toezicht op te leggen.

Bij verscherpt toezicht gelden de volgende aanvullende kaders:

- géén collegeleden nemen plaats in het bestuur of raad van commissarissen van een vennootschappelijke verbonden partij. Een bestuurder van een vennootschap is namelijk wettelijk verplicht de belangen van de vennootschap te laten prevaleren boven alle andere belangen (dit betekent dat zittende collegeleden ontslag moeten nemen);
- géén raadsleden nemen plaats in het toezicht houdend orgaan van een verbonden partij; *Uitzondering: alleen als het voor de raad onmogelijk blijkt om meerjarige kaders (doelen, prestaties, kosten, risico's) vast te stellen en de naleving hiervan te controleren via de gemeentelijke begroting en jaarstukken of via eventuele andere met het college afgesproken rapportages (per kwartaal, per half jaar) kan worden afgeweken van dit kader. Dit kan met name het geval zijn bij regelingen met een openbaar lichaam waaraan de deelnemende gemeenten substantiële beleidsbevoegdheden hebben overgedragen. In dat geval kunnen raadsleden wel zitting nemen in het algemeen bestuur. Terughoudendheid blijft echter gewenst, vooral om verwarring van rollen tussen college en raad te voorkomen, maar ook omdat raadsleden niet altijd over voldoende tijd, expertise/ondersteuning beschikken om als lid van het algemeen bestuur (AB) het dagelijks bestuur optimaal te controleren.*
- in het geval van een verbonden partij in de vorm van een openbaar lichaam worden de agenda en de stukken van de vergaderingen van het algemeen bestuur ter inzage gelegd voor de raad. Ten aanzien van stukken die door het Dagelijks Bestuur onder oplegging van vertrouwelijkheid zijn overgelegd geldt dit niet, of wordt door het college geheimhouding opgelegd;
- er wordt periodiek onderzoek uitgevoerd naar de effectiviteit en efficiency van de bedrijfsvoering. Dit onderzoek kan alleen, in samenwerking met andere deelnemers of uitbesteed worden aan derden zoals bijvoorbeeld de Rekenkamer in geval van een regeling met een openbaar lichaam;
- in het geval van verscherpt toezicht bij een verbonden partij in de rechtspersoon van een stichting wordt namens de gemeente een vaste waarnemer gestuurd naar de bestuursvergadering van die stichting of wordt zorg gedragen voor gemeentelijke vertegenwoordiging in een raad van toezicht.

Nogmaals ter toelichting: een openbaar lichaam (GR) komt voornamelijk in 2 vormen voor.

In de *collegeregeling* worden alleen collegebevoegdheden overgedragen en participeren uitsluitend colleges. Te denken valt onder meer aan de Veiligheidsregio's, Gemeentelijke Gezondheidsdiensten (GGD) en Omgevingsdiensten.

In de *gemengde regeling* zijn bevoegdheden van meerdere bestuursorganen betrokken. Er zijn twee subvarianten: de gemengde regeling waarin raden participeren (raad/college, raad/burgemeester of raad/college/burgemeester) en die waarin geen raden deelnemen (college/burgemeester).

De organen die de regeling treffen, worden vertegenwoordigd in het algemeen bestuur (AB), het hoogste orgaan van de samenwerking. Het AB stuurt via het dagelijks bestuur (DB) op de organisatie.

7. Zo doen wij dat in Parkstad (ZdwdiP)

7.1 Aanleiding

Begin 2016 heeft het Regionaal Management Team (RMT) de ambtelijke werkgroep verbonden partijen "Zo doen wij dat in Parkstad" (ZdwdiP) opdracht gegeven de sturing op de verbonden partijen in de gemeenschappelijke regelingen waaraan Parkstad-breed wordt deelgenomen, te verbeteren. Hiermee is nader koers bepaald voor het versterken van de grip en sturing op verbonden partijen.

De opdracht werd gegeven om te zorgen dat een structurele verbetering van de informatievoorziening en de rolopvatting en rolinvulling voor de raden van de Parkstad-gemeenten tot stand komt. Ook het zorgen voor een structurele verbetering van de ondersteuning van gemeentebestuurders voor advisering over de verbonden partijen was onderdeel van de opdracht. En als derde onderdeel van de opdracht werd gevraagd te zorgen voor een collectieve werkwijze, afgestemd op P&C-cyclus en besluitvormingsproces binnen de Parkstad-gemeenten en het optimaliseren van de ambtelijke afstemming en advisering.

De bedoeling hiervan is om dubbel werk te voorkomen, meer verdieping in de verbonden partijen te creëren, een relatie met de verbonden partijen op te bouwen waardoor informatievoorziening snel, eenduidig en volgens wens wordt verkregen. Ook wordt hiermee getracht om vroegtijdig en vooruitlopend op de begrotingscyclus het overleg met de verbonden partijen te initiëren en daar waar gewenst en mogelijk gezamenlijke bestuurlijke standpunten te formuleren.

Dit alles om bij de verbonden partijen in Parkstad-breed verband een kwaliteitsimpuls te bewerkstellingen en om sturingselementen collectief verder vorm te geven.

Een basismethode werd ontwikkeld en bij 3 grote GR'en in de praktijk gebracht. Vanuit de ervaring werd het model verder verfijnd. Het ambtelijk collectief wordt hierin versterkt en de standpunten van de Parkstadgemeenten worden met de GR besproken. Ook is de intentie om jaarlijks, op de locatie van de GR, een informele bijeenkomst voor raadsleden te organiseren en in gesprek te gaan over het 'wel en wee' van de GR. Hiermee wordt voorzien in aanvullende informatie over de inhoud van de kaders en de informatie vanuit de individuele bestuurders. Aansluitend stuurt de GR een raadsinformatiebrief (RIB) met de besproken cijfers en kaders, trends en ontwikkelingen en de aandachtspunten.

De wetgever heeft in de Wgr opgenomen dat de GR, voorafgaand aan de begroting, de algemene financiële en beleidsmatige kaders (AFBK) vóór 15 april naar de raden stuurt. Vanuit de wens van de raden, het in een zo vroeg mogelijk stadium op de hoogte te zijn van nieuwe ontwikkelingen of van inhoudelijke en financiële wijzigingen, wordt binnen ZdwdiP het AFBK als een apart instrument ingezet. Zodat de raden daar waar nodig of gewenst nog kunnen ingrijpen en niet voor een voldongen feit worden gesteld.

De waarheid gebiedt te zeggen dat de vorengenoemde ambities in de praktijk moeizamer verloopt dan gedacht. Positief is dat alle GR'en nut en noodzaak onderkennen en in beginsel de intentie uitspreken mee te willen werken. Echter hebben zij geen direct belang om zelf een initiatief te ontwikkelen, in hun ogen functioneert het immers prima.

Aan gemeentezijde, waar het grootste belang ligt, blijkt het moeilijk te realiseren hieraan prioritering te geven, ontbreekt het urgentiebesef, liggen bestuurlijke accenten verschillend evenals de rolopvatting en rolinvulling.

Er is nog steeds noodzaak om de sturing en beheersing van verbonden partijen te verbeteren, sterker nog, de noodzaak is alleen maar groter geworden om hierin verbeterlagen te maken en de werkgroep stelt aan het RMT voor een implementatieplan voor te bereiden.

Op 8 april 2019 is het Implementatieplan ZdwdiP in het RMT goedgekeurd en gaat daarmee de operationaliseringsfase in. In ieder geval hebben de gemeenten Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Brunssum, Voerendaal en Simpelveld zich gecommitteerd aan de aanpak; in Beekdaelen wordt nog toegewerkt naar besluitvorming.

In het implementatieplan worden zes acties uitgewerkt voor het versterken van de grip en sturing op verbonden partijen. Deze zes acties zijn enerzijds maatgevend in de koers (we gaan het doen!) en anderzijds flexibel in de uitvoering (hoe gaan we het doen?).

7.2 Structuur ZdwdiP

In de nieuw te vormen structuur wordt het hart van ZdwdiP gevormd door het RMT en de regionale werkgroep. Zij zijn de verbindende schakel naar een nieuw in te stellen stuurgroep, de verbonden partijen en de gemeenten. De stuurgroep wordt op maat gefaciliteerd door RMT/werkgroep.

7.3 Bestuurlijke aandacht

Een bestuurder (collegelid) binnen Parkstad Limburg, die nog benoemd moet worden, fungeert als bestuurlijke kartrekker van ZdwdiP. Deze kartrekker is daarmee opdrachtgever namens de deelnemende colleges richting RMT. Ook is hij sparringpartner op bestuurlijk niveau. Binnen het bestuurlijk kartrekterschap wordt in overweging gegeven aan te haken bij het overleg van de portefeuillehouders Financiën (van de GR Stadsregio Parkstad Limburg); gezamenlijk vormen zij de stuurgroep. Wensbeeld is dat in april 2019 de stuurgroep van start gaat.

7.4 Verbreding taakopdracht ZdwdiP

De taakopdracht voor de werkgroep ZdwdiP is verbreed; bij nieuwe ontwikkelingen rondom verbonden partijen heeft de werkgroep een actieve adviesrol. Aanvullend is de werkgroep signalerend en ondersteunend ten aanzien van effecten en risico's van GR'en in oprichting. Deze verbreding begint bij het beter bekend maken van ZdwdiP bij de deelnemende gemeenten en de GR'en.

In concrete activiteiten betekent dit:

- April 2019: Alle GR'en worden op de hoogte gesteld van ZdwdiP; dit gebeurt eerst via een schriftelijke informatieronde, daarna volgt een gespreksronde van de gemeentesecretarissen met de directies van de GR'en. Basis voor deze gespreksronde is de verdeling in het adoptiemodel
- Mei 2019: Aan de accountmanagers en beleidsmedewerkers (contactambtenaren van de onderscheiden GR'en) van de deelnemende gemeenten worden per gemeente

periodiek bij elkaar gebracht. In een eerste sessie worden de uitgangspunten van ZdwdiP (nogmaals) toegelicht: een uniforme presentatie is hiervoor de basis. Vervolgens wordt per werkveld ingezoomd op de majeure ontwikkeling. Hiermee wordt een eerste inzicht gekregen waar gezamenlijke en/of strategische sturing noodzakelijk is.

7.5 Invoering adoptiemodel

De GR'en, waarvan de Parkstadgemeenten gemeenschappelijk eigenaar zijn, worden over de 6 Parkstadgemeenten verdeeld conform onderstaande verdeling. Uitgangspunt is dat een gemeente die de voorzitter (AB/DB) levert, deze GR niet tevens adopteert.

Gemeenschappelijke regeling	Adoptiegemeente	Backup-gemeente	Voorzitter bestuur gemeente
BsGW	Heerlen	Voerendaal	Venlo
Gegevenshuis	Heerlen	Simpelveld	Landgraaf
GGD	Kerkrade	Heerlen	Maastricht
ISD BOL	Landgraaf	-	Brunssum
Kredietbank Limburg	Kerkrade	Landgraaf	Heerlen
Kompas	Voerendaal	-	Simpelveld
Omnibuzz	Kerkrade	Kerkrade	Horst a.d. Maas
RD4	Simpelveld	Landgraaf	Heerlen
RUD	Voerendaal	Heerlen	Maastricht
Stadsregio Parkstad	Brunssum	Kerkrade	Simpelveld
Veiligheidsregio	Heerlen	Brunssum	Maastricht
WOZL	Brunssum	Kerkrade	Heerlen
WSP	Landgraaf	Brunssum	Heerlen

Tabel versie april 2019

De adoptiegemeente (eventueel in samenspraak met de 'back-up-gemeente') specialiseert zich op ambtelijk niveau zowel inhoudelijk als financieel in de betreffende GR.

Om commitment te borgen ligt het voor de hand dat in betreffende gemeente op het niveau van MT/Directie hiervoor de verantwoordelijkheid ligt. Tevens worden de regionale afspraken, zoals vastgelegd in het document 'Zo doen wij dat in Parkstad' in acht genomen.

De rol van adoptiegemeente impliceert het volgende:

- Vertegenwoordiging van de 6 gemeenten in het periodiek overleg met de directie van de GR (= *secretaris + inhoudelijke en financiële contactambtenaar*);
- Coördinatie en voorbereiding van ambtelijke en bestuurlijke overleggen (= *inhoudelijke contactambtenaar*);
- Zorgen voor een adequate afstemming met en terugkoppeling naar gemeenten en GR (= *inhoudelijke contactambtenaar*);
- Voorbereiding producten P&C-cyclus (AFBK, zienswijze) (= *inhoudelijke en financiële contactambtenaar*).

Met het oog op het begrotingsproces 2021 (te starten in Q4 2019) wordt het adoptiemodel vanaf Q2 2019 gefaseerd ingevoerd.

7.6 Inzicht

Het is verder wezenlijk zaak dat steeds beter zicht wordt verkregen op de onderliggende “variabelen” van de GR'en. Onder andere in stemverhoudingen, bepaling van de bijdrage (profijtbeginsel, solidariteitsbeginsel) en indexering blijken er verschillen te bestaan tussen de verschillende GR'en. Verschillen met hun eigen motieven van herkomst.

Vanuit dit inzicht wordt gekeken of evaluatie en/of bijstelling nodig is van deze variabelen. Niet om de boel op scherp te zetten, maar wel om te kijken of de ooit gekozen insteek de match met realiteit/actualiteit kan doorstaan. Dit overzicht verschaft daarmee niet alleen inzicht in de huidige inrichting en werkwijzen maar kan ook nuttig zijn bij advisering van toekomstig op te richten regelingen of bij discussies over bestaande regelingen. Deze discussies kunnen gaan over stemverhoudingen of kostenverdeelsystematieken. Voor raadsleden, bestuurders en medewerkers is het handig om snel basisinformatie van een GR voorhanden te hebben.

7.7 Samenwerking met Noord- en Midden-Limburg

Sinds 2018 vindt met betrekking tot 'grip op verbonden partijen' periodiek ambtelijk overleg plaats met de regio's Noord- en Midden-Limburg. Hier is het initiatief om verbonden partijen te sturen en te beheersen gestart vanuit de griffiers. Dit in tegenstelling tot de aanpak binnen 'Zo doen we dat in Parkstad', die vanuit de ambtelijke organisaties is gestart.

Het doel van het overleg is om informatie te delen en van elkaars praktijkervaringen te leren. Denk aan de werkwijze (invoering adoptiemodel) of het instrumentarium (dashboard voor informatie-uitwisseling Noord-Limburg).

<https://noord-limburg.dashboardsamenwerking.nl/Dashboard>

Voor verbonden partijen die regio-overstijgend opereren wordt gezamenlijk opgetrokken. Daarmee wordt de grip op BsGW en Omnibuzz (op termijn) versterkt.

Zie overigens ook het feit dat de Rekenkamer Heerlen meedoet aan het regionaal onderzoek naar deze verbonden partijen. Rapporten worden in het najaar van 2019 opgeleverd en vervolgens naar de raad gestuurd.

8. Bestuurlijke reactie van het college van B&W

Aan de rekenkamer
van de gemeente Heerlen
T.a.v. mevrouw Schouterden
p.a. Griffie

Datum
27 augustus 2019

Onderwerp
rapport naar verbonden partijen

Geachte mevrouw Schouterden,

Uw kenmerk

Wij danken u voor de mogelijkheid om onze reactie kenbaar te maken op uw onderzoek "Grip", dat zich richt op het omgaan met de verbonden partijen. Onderstaand geven we een reactie op de top 3 aanbevelingen uit uw onderzoek.

Ons kenmerk
UIT-19000073-66/
Z-19218833

Top 3 aanbevelingen / ZDWDIP

Wij omarmen deze aanbeveling wat betreft een actieve ambtelijke deelname aan de werkgroep.

Bijlage(n)

Domein Organisatie Team
Juridische zaken
mr. N. van den Ham
Telefoon 14 045
+31(0)45 560 50 40

Zoals onze Nota Verbonden Partijen aangeeft is de positie van de raad afhankelijk van de positie van het college; als het college geen greep heeft op een verbonden partij, is het niet mogelijk om de raad van adequate informatie te voorzien of te sturen op dat wat de raad belangrijk vindt. Wij willen daarom ZDWDIP aangrijpen om op ambtelijk niveau met de regiogemeenten de regie op de regionale verbonden partijen te versterken. Qua uitvoering loopt dit achter op onze ambitie, omdat zowel de afgelasste herindeling met Landgraaf als de reorganisatie tot vertraging hebben geleid.

Het aanwijzen van een bestuurlijke kartrekker is niet noodzakelijk, via onderstaande werkwijze is de bestuurlijke aandacht al gewaarborgd. Wij willen dat elke verbonden partij een (vakinhoudelijke) accountmanager heeft die overlegt met de portefeuillehouder, de verbonden partij en met zijn collega's bij andere gemeenten en die verantwoordelijk is voor het creëren van een integraal beeld ten aanzien van die verbonden partij. Wij willen samenwerken met de regiogemeenten in de aansturing, belangenbehartiging en verantwoording onder toepassing van het adoptiemodel.

Wij vinden dit essentieel, ook om greep te krijgen op de voorziene tekorten in de meerjarenbegroting. In de verbonden partijen gaat 14% van ons budget om. Dat is minder dan bij andere gemeenten in de regio, maar wel een substantieel bedrag. Bij de verbonden partijen waar het adoptiemodel al wordt toegepast, zal dit gecontinueerd worden.

Om beter greep te krijgen op een verbonden partij hebben wij de Algemeen Directeur gevraagd een Programmamanager in te zetten op de coördinatie, zodat

de samenhang tussen gemeentelijk beleid en de taken/uitvoering van verbonden partijen beter is geborgd en wordt benaderd vanuit het gemeentelijk belang als geheel. De Programmamanager wordt daarmee ambtelijk verantwoordelijk voor de invulling en uitvoering van ZDWDIP.

Top 3 aanbevelingen / raadscommissie verbonden partijen

Wij omarmen deze aanbeveling niet.

Het is uiteraard aan de raad zelf hierover te besluiten, maar wij zijn wel van mening dat wij de raad via de reguliere raadscommissies van adequate informatie kunnen voorzien, zodat de raad (nog) beter kan sturen. Het bewust en gericht informeren van de raad heeft nadrukkelijk onze aandacht. Het apart organiseren van een raadscommissie Verbonden Partijen leidt naar onze mening tot onnodige dubbele structuren.

Top 3 aanbevelingen / verplicht periodiek onderzoek

Wij omarmen deze aanbeveling niet.

Het college rapporteert al cyclisch aan de raad over verbonden partijen en in het kader van de jaarrekening. In dat kader merken wij ook op dat een periodiek onderzoek ook door de rekenkamer eventueel in samenwerking met andere rekenkamers kan worden gedaan, indien de rekenkamer dit wenselijk acht.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Heerlen,

de secretaris,
A.J.G. Bex MLD

de wnd. burgemeester,
E.G.M. Roemer

Deze brief is deze brief is geautomatiseerd aangemaakt en daarom niet ondertekend

9. Literatuurlijst

Zoals aangegeven in de procesverantwoording van dit onderzoek heeft de Rekenkamer, op zoek naar instrumenten en werkwijzen om tot een aantal handreikingen en aanbevelingen voor meer grip te komen, met name landelijk literatuuronderzoek uitgevoerd. Hieronder volgt een opsomming van de geraadpleegde documenten en publicaties.

Boeken:

Falend toezicht in semipublieke organisaties, Rienk Goodijk 2012

Samenwerking tussen gemeenten op basis van de Wgr, VNG 2007

Verbonden verantwoordelijkheden in het publieke domein, H. van Duivenboden et al. 2009

RK(C) onderzoeken over verbonden partijen:

Breda,

Coevorden,

Den Haag,

Eindhoven,

Enschede,

Ermelo-Harderwijk,

Hillegom-Lisse-Noordwijkerhout,

Lansingerland,

Leusden,

Maastricht,

Oldebroek,

Teijlingen,

Weert,

Zaanstad,

Zutphen.

Publicaties:

Besluit Begroting en Verantwoording BBV 2016, notitie Verbonden Partijen

Democratische legitimiteit van samenwerkingsverbanden, ROB 2015

Democratische legitimiteit bij interbestuurlijke samenwerking, Berenschot 2018

Grip op regionale samenwerking, handreiking voor gemeenteraadsleden en griffiers, 2015

Regionaal samenwerken Wie bepaalt en wie betaalt, Essaybundel 2019

Samen sturen, Samen beheren, Gulpen-Wittem 2015

Twee voeten in één sok, Handboek Deloitte Verbonden Partijen 2006

Versterking gemeenteraden bij effectieve samenwerking, PROOF adviseurs 2018

Wisselwerking, ROB 2015

10. Verbonden Partijen (jaarrekening 2018)

Verbonden partij	Claim Staat Vennootschap	
<i>Vestigingsplaats</i>	Amsterdam	
<i>Soort verbonden partij</i>	Besloten Vennootschap	
<i>Programma</i>	0. Bestuur en Ondersteuning	
<i>Doel en openbaar belang verbonden partij</i>	Afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent en Attero. (namens de verkopende aandeelhouders van Essent en Attero).	
<i>Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij</i>	Het gaat er de gemeente Heerlen om dat op een juiste manier de afwikkeling plaatsvindt en dat we in ons goed recht staan. De vennootschap voert (namens de verkopende aandeelhouders Essent) evt. schadeclaimprocedures tegen de staat als gevolg van de WON en (namens de verkopende aandeelhouders Attero) garantieclaimprocedures tegen RECYCLECO BV (Waterland).	
<i>Ontwikkelingen bij verbonden partij</i>	De looptijd van deze vennootschap is afhankelijk van de periode dat claims worden afgewikkeld. Eventuele claims kunnen door Waterland tot 5 jaar na completion (tot mei 2019) worden ingediend. Naar verwachting zal de vennootschap eind 2019/begin 2020 kunnen worden geliquideerd.	
<i>Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente</i>	n.v.t.	
<i>Afbreukrisico bij géén deelname</i>	Dat we er als gemeente Heerlen (juridisch) alleen voorstaan.	
<i>Alternatieven voor géén deelname</i>	n.v.t.	
<i>Bestuurlijke betrokkenheid</i>	Bestuurlijke betrokkenheid als aandeelhouder. De Limburgse aandeelhouders hebben hun krachten nog gebundeld in de VEGAL.	
<i>Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)</i>	Wethouder middelen, ruimtelijke ordening en herstructurering via de algemene vergadering van aandeelhouders.	
<i>Financiële resultaat 2018</i>	-/- € 120.804	
	<i>01-01-2018</i>	<i>31-12-2018</i>
<i>Financieel belang</i>	0,20834% a.g.v. voormalig aandelenbezit Essent	0,20834% a.g.v. voormalig aandelenbezit Essent
<i>Vermogenspositie (eigen vermogen)</i>	€ 869.698	€ 745.990
<i>Schuldenpositie (vreemd vermogen)</i>	€ 60.000	€ 68.083

Verbonden partij	Cross Border Lease Vennootschap	
<i>Vestigingsplaats</i>	's Hertogenbosch	
<i>Soort verbonden partij</i>	Besloten Vennootschap	
<i>Programma</i>	0. Bestuur en Ondersteuning	
<i>Doel en openbaar belang verbonden partij</i>	Afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent (namens de verkopende aandeelhouders van Essent).	
<i>Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij</i>	De functie van deze vennootschap was de verkopende aandeelhouders van energiebedrijf Essent te vertegenwoordigen als medebeheerder (naast RWE, Essent en Enexis) van het CBL Escrow Fonds en te fungeren als "doorgeefluik" voor betalingen in en uit het CBL Escrow Fonds. Voor zover na beëindiging van alle CBL's (CBL: Cross Border Leases) en de betaling uit het CBL Escrow Fonds van de daarmee corresponderende voortijdige beëindigingvergoedingen nog geld was overgebleven in het CBL Escrow Fonds, is het resterende bedrag in de verhouding 50%-50% verdeeld tussen RWE en verkopende aandeelhouders.	
<i>Ontwikkelingen bij verbonden partij</i>	Het initieel vermogen in het CBL Escrow Fonds was bij de oprichting van het fonds (in 2009) \$ 275 mln. Eind juni 2016 is het CBL Escrow Fonds geliquideerd. Het restantbedrag is volledig uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang in de vennootschap. Ondanks dat het CBL Escrow fonds in juni 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap als gevolg van contractuele verplichtingen nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan wanneer de contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap vervolgens kan worden geliquideerd. De verwachting is dat de vennootschap in 2019 of begin 2020 zal kunnen worden ontbonden en/of zal kunnen fuseren met één van de andere vennootschappen die bij de verkoop van Essent zijn opgericht.	
<i>Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente</i>	N.v.t.; Vennootschap is al geliquideerd.	
<i>Afbreukrisico bij géén deelname</i>	Dat we er als gemeente Heerlen (juridisch) alleen voorstaan.	
<i>Alternatieven voor géén deelname</i>	n.v.t.	
<i>Bestuurlijke betrokkenheid</i>	Bestuurlijke betrokkenheid als aandeelhouder. De Limburgse aandeelhouders hebben hun krachten nog gebundeld in de VEGAL.	
<i>Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)</i>	Wethouder middelen, ruimtelijke ordening en herstructurering via de algemene vergadering van aandeelhouders.	
<i>Financiële resultaat 2018</i>	-/- € 9.243	
	<i>01-01-2018</i>	<i>31-12-2018</i>
<i>Financieel belang</i>	0,20834% a.g.v. voormalig aandelenbezit Essent	0,20834% a.g.v. voormalig aandelenbezit Essent
<i>Vermogenspositie (eigen vermogen)</i>	€ 145.000	€ 137.536
<i>Schuldenpositie (vreemd vermogen)</i>	€ 8.000	€ 21.460

Verbonden partij	IBA
<i>Vestigingsplaats</i>	
<i>Soort verbonden partij</i>	Besloten Vennootschap
<i>Programma</i>	0. Bestuur en Ondersteuning
<i>Doel en openbaar belang verbonden partij</i>	IBA staat voor Internationale Bau Ausstellung. Het is een meerjarig durende manifestatie over een locatie, stad of streek. Het bestaat onder andere uit vernieuwende bouwprojecten, bijzondere tentoonstellingen, symposia en innovatieve plannen. Tot 2020 functioneert IBA Parkstad als laboratorium en als motor voor vernieuwende en toonaangevende projecten. Kenmerkend voor IBA Parkstad is de open innovatie-gedachte in combinatie met burgerparticipatie. Burgers, ondernemers, overheden, architecten, stedenbouwers, stichtingen, maatschappelijke instellingen, wijkverenigingen, privépersonen, scholen en scholieren, universiteiten en studenten, bedrijven, organisaties, samenwerkingsverbanden, stakeholders, netwerken enz. worden -zonder uitzondering- uitgenodigd om kleine of grote IBA-projecten aan te reiken, of om aan projecten mee te werken die de verandering van Parkstad slimmer, sneller en zichtbaarder maken.
<i>Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij</i>	De IBA is een kwaliteitsmachine die voor het allerbeste staat en daar naar handelt. IBA Parkstad staat voor de transformatie en transitie van Parkstad en moet de aanzet geven voor een structureel beter woon-, werk- en leefklimaat. Belangrijk is dat Parkstad een nog attractievere regio wordt, dynamisch en met veel veerkracht.
<i>Ontwikkelingen bij verbonden partij</i>	Op 28 oktober 2013 heeft de gemeenteraad ingestemd met de samenwerkingsovereenkomst IBA Parkstad en de oprichting van de besloten vennootschap IBA Parkstad BV. Op 20 mei 2014 heeft de Provincie goedkeuring verleend aan de gemeenten voor de oprichting van de IBA Parkstad BV. In juni 2014 is de IBA Parkstad BV officieel gestart met een openingsmanifestatie en een open oproep, waarbij iedereen zijn ideeën voor IBA-projecten kon indienen. In totaal zijn er 292 projecten ingediend, daarvan liggen 94 binnen de gemeentegrenzen van Heerlen en 118 projecten die Parkstad breed zijn en dus ook in Heerlen kunnen landen. Er is hard gewerkt aan het versterken, combineren en selecteren van projecten die allemaal samen de transitie van de regio een grote boost geven. Samen met burgers en andere partijen uit de regio en waar nodig met expertise van buitenaf. In 2017 heeft de evaluatie van de IBA plaatsgevonden en zijn verbeterpunten benoemd en omgezet in prioriteiten. De sleutelprojecten van de IBA zijn inmiddels bekend en de meeste projecten bevinden zich in de uitvoeringsfase, zodat wij als regio kunnen uitkijken naar een tentoonstellingsjaar zomer-2020 t/m zomer-2021 waarin bezoekers de transformatie van onze regio echt kunnen zien. Een transformatie die al 20 jaar loopt en ook nog de nodige jaren zal lopen. Zie verder over de projecten en meer: www.iba-parkstad.nl .
<i>Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente</i>	n.v.t.
<i>Afbreukrisico bij géén deelname</i>	Dat zeggenschap over bepaalde projecten in de regio parkstad verloren gaat.
<i>Alternatieven voor géén deelname</i>	n.v.t.
<i>Bestuurlijke betrokkenheid</i>	De deelnemende partijen zijn de acht Parkstad gemeenten, de gemeente Schinnen sinds 1-1-2017 en de Provincie.
<i>Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)</i>	Wethouder middelen, ruimtelijke ordening en herstructurering via de algemene vergadering van aandeelhouders. De burgemeester van Heerlen vervult de voorzittersrol. De samenwerkingsovereenkomst en de juridische uitwerking bieden de mogelijkheid voor de toetreding van publieke dan wel private partijen.
<i>Financiële resultaat 2018</i>	N.v.t.

	<i>01-01-2018</i>	<i>31-12-2018</i>
<i>Financieel belang</i>	N.v.t.	N.v.t.
	Aandelen zijn nog niet verdeeld. Worden verdeeld naar rato van hun financiële inbreng (werkkapitaal). Er komt nog een aandeelhoudersovereenkomst tussen de deelnemende partijen. De bijdrage van de gemeente Heerlen bedraagt € 9.176.000 verspreid over 9 jaar. De totale IBA begroting wordt € 45.000.000.	
<i>Vermogenspositie (eigen vermogen)</i>	N.v.t.	N.v.t.
<i>Schuldenpositie (vreemd vermogen)</i>	N.v.t.	N.v.t.

Verbonden partij	Vordering op Enexis	
<i>Vestigingsplaats</i>	's Hertogenbosch	
<i>Soort verbonden partij</i>	Besloten Vennootschap	
<i>Programma</i>	0. Bestuur en Ondersteuning	
<i>Doel en openbaar belang verbonden partij</i>	Afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent (namens de verkopende aandeelhouders van Essent).	
<i>Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij</i>	Als gevolg van de invoering van de Wet Onafhankelijk Netbeheer (WON) in Nederland is Essent gesplitst in een netwerkbedrijf en een productie- en leveringsbedrijf. Essent heeft een herstructurering doorgevoerd waarbij de economische eigendom van de gas- en elektriciteitsnetten binnen de Essent-groep zijn verkocht en overgedragen aan Enexis tegen de geschatte fair market value. Omdat Enexis BV destijds over onvoldoende contante middelen beschikte om de koopprijs hiervoor te betalen is deze onverschuldigd gebleven en omgezet in een lening van Essent Nederland BV. Op basis van de Aanwijzing van de Minister van Economische Zaken is een bedrag van € 350 miljoen geormerkt als achtergesteld ten behoeve van mogelijke toekomstige conversie naar het eigen vermogen van Enexis.	
<i>Ontwikkelingen bij verbonden partij</i>	Op dit moment resteert alleen nog de lening van de 4 ^e tranche. De 4 ^e tranche mag niet vervroegd worden afgelost. Afhankelijk van het resultaat van een aantal financiële ratio's zou de 4 ^e tranche eventueel geconverteerd kunnen worden in eigen vermogen. De vennootschap zal eind 2019/begin 2020 kunnen worden ontbonden na de aflossing van de 4 ^e tranche op 30 september 2019.	
<i>Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente</i>	n.v.t.	
<i>Afbreukrisico bij géén deelname</i>	Dat we er als gemeente Heerlen (juridisch) alleen voorstaan.	
<i>Alternatieven voor géén deelname</i>	n.v.t.	
<i>Bestuurlijke betrokkenheid</i>	Bestuurlijke betrokkenheid als aandeelhouder. De Limburgse aandeelhouders hebben hun krachten nog gebundeld in de VEGAL.	
<i>Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)</i>	Wethouder middelen, ruimtelijke ordening en herstructurering via de algemene vergadering van aandeelhouders.	
<i>Financiële resultaat 2018</i>	-/- € 11.206	
	<i>01-01-2018</i>	<i>31-12-2018</i>
<i>Financieel belang</i>	0,20834% a.g.v. voormalig aandelenbezig Essent	0,20834% a.g.v. voormalig aandelenbezig Essent
<i>Vermogenspositie (eigen vermogen)</i>	€ 16.500	€ 2.034
<i>Schuldenpositie (vreemd vermogen)</i>	€ 356.500.000	€ 356.324.180

Verbonden partij	Verkoop Vennootschap	
<i>Vestigingsplaats</i>	's Hertogenbosch	
<i>Soort verbonden partij</i>	Besloten Vennootschap	
<i>Programma</i>	0. Bestuur en Ondersteuning	
<i>Doel en openbaar belang verbonden partij</i>	Afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent (namens de verkopende aandeelhouders van Essent).	
<i>Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij</i>	In het kader van de transactie met RWE hebben de verkopende aandeelhouders een aantal garanties gegeven aan RWE. Het merendeel van deze garanties is door de verkopende aandeelhouders op het moment van verkoop van Essent PLB aan RWE overgedragen aan deze deelneming, die vanaf het moment van oprichting dus ook aansprakelijk is, mochten een of meer van deze garanties onjuist blijken te zijn. Ter verzekering van de betaling van eventuele schadeclaims heeft RWE bedongen dat een deel van de verkoopopbrengst door de verkopende aandeelhouders gedurende een bepaalde tijd op een aparte bankrekening zal worden aangehouden (in jargon: 'in escrow' zal worden gestort). Buiten het bedrag dat 'in escrow' zal worden ingehouden zijn de verkopende aandeelhouders niet verder aansprakelijk voor inbreuken op garanties. Daarmee is de functie van Verkoop Vennootschap BV dus tweeërlei. Als vennootschap die vrijwel alle garanties onder de verkoopovereenkomst heeft overgenomen van de verkopende aandeelhouders zal zij eventuele garantieclaim procedures voeren tegen RWE. Daarnaast treedt de Verkoop Vennootschap BV op als vertegenwoordiger van de verkopende aandeelhouders met betrekking tot het geven van instructies aan de escrow agent wat betreft het beheer van het bedrag dat in escrow wordt gestort.	
<i>Ontwikkelingen bij verbonden partij</i>	Het initieel vermogen in het General Escrow Fonds was bij de oprichting van het fonds (in 2009) € 800 mln. Eind juni 2016 is het General Escrow Fonds geliquideerd. Het restantbedrag is volledig uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang in de vennootschap. Ondanks dat het General Escrow fonds in juni 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap als gevolg van contractuele verplichtingen nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan wanneer de contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap vervolgens kan worden geliquideerd.	
<i>Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente</i>	N.v.t.; de vennootschap is in 2016 geliquideerd.	
<i>Afbreukrisico bij géén deelname</i>	Dat we er als gemeente Heerlen alleen voorstaan.	
<i>Alternatieven voor géén deelname</i>	n.v.t.	
<i>Bestuurlijke betrokkenheid</i>	Bestuurlijke betrokkenheid als aandeelhouder. De Limburgse aandeelhouders hebben hun krachten nog gebundeld in de VEGAL.	
<i>Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)</i>	Wethouder middelen, ruimtelijke ordening en herstructurering via de algemene vergadering van aandeelhouders.	
<i>Financiële resultaat 2018</i>	-/- € 38.240	
	<i>01-01-2018</i>	<i>31-12-2018</i>
<i>Financieel belang</i>	0,20834% a.g.v. voormalig aandelenbezit Essent	0,20834% a.g.v. voormalig aandelenbezit Essent
<i>Vermogenspositie (eigen vermogen)</i>	€ 153.250	€ 112.694
<i>Schuldenpositie (vreemd vermogen)</i>	€ 20.000	€ 56.904

Verbonden partij	Publiek Belang Elektriciteitsproductie	
<i>Vestigingsplaats</i>	's Hertogenbosch	
<i>Soort verbonden partij</i>	Besloten Vennootschap	
<i>Programma</i>	0. Bestuur en Ondersteuning	
<i>Doel en openbaar belang verbonden partij</i>	Afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent (namens de verkopende aandeelhouders van Essent).	
<i>Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij</i>	De vennootschap heeft op 30 september 2011 de aandelen in Energy Resources Holding BV en daarmee indirect de aandelen in Energy Resources Ventures BV, Energy Resources BV en het 50%-belang in EPZ geleverd aan RWE. Daarmee is een einde gekomen aan de primaire opdracht van PBE BV, zijnde het behartigen van dat 50%-belang in EPZ. PBE BV zal als tijdelijke vennootschap de resterende rechten en verplichtingen afwikkelen, in het bijzonder die voortvloeien uit het convenant en het aanvullend convenant dat is overeengekomen met de Staat.	
<i>Ontwikkelingen bij verbonden partij</i>	Ondanks dat het General Escrow fonds in juni 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap als gevolg van contractuele verplichtingen nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan wanneer de contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap vervolgens kan worden geliquideerd.	
<i>Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente</i>	n.v.t.	
<i>Afbreukrisico bij géén deelname</i>	Dat we er als gemeente Heerlen alleen voorstaan.	
<i>Alternatieven voor géén deelname</i>	n.v.t.	
<i>Bestuurlijke betrokkenheid</i>	Bestuurlijke betrokkenheid als aandeelhouder. De Limburgse aandeelhouders hebben hun krachten nog gebundeld in de VEGAL.	
<i>Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)</i>	Wethouder middelen, ruimtelijke ordening en herstructurering via de algemene vergadering van aandeelhouders.	
<i>Financiële resultaat 2018</i>	-/- € 10.000	
	<i>01-01-2018</i>	<i>31-12-2018</i>
<i>Financieel belang</i>	0,20834% a.g.v. voormalig aandelenbezit Essent	0,20834% a.g.v. voormalig aandelenbezit Essent
<i>Vermogenspositie (eigen vermogen)</i>	€ 1.620.245	€ 1.615.000
<i>Schuldenpositie (vreemd vermogen)</i>	€ 17.940	€ 5.000

Verbonden partij	Avantis Services	
<i>Vestigingsplaats</i>	Heerlen	
<i>Soort verbonden partij</i>	Besloten Vennootschap	
<i>Programma</i>	3. Economie	
<i>Doel en openbaar belang verbonden partij</i>	Partner in GOB N.V. en daarmee ook partner in de Beheers B.V. (beheer van de locatie en te verlenen diensten).	
<i>Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij</i>	De gemeente neemt deel aan Avantis in verband met het belang voor de economie en de ontwikkeling van de werkgelegenheid in de regio. Het beleid van de gemeente Heerlen is erop gericht een aantrekkelijk werkklimaat te bevorderen.	
<i>Ontwikkelingen bij verbonden partij</i>	Continue vinden de gebruikelijke beheers- en onderhoudswerkzaamheden plaats en worden de kosten hiervan gedekt uit de jaarlijkse gemeentelijke bijdragen van Heerlen en Aken en de bijdragen van de gevestigde bedrijven. In dat opzicht worden met de individuele bedrijven bij vestiging op basis van maatwerk aparte afspraken gemaakt over de dienstverlening. Voor de algemeen ten dienste staande beheers- en onderhoudswerkzaamheden wordt per m2 gebouw een vast bedrag gerekend. De overige vergoedingen worden aan de door elk individueel bedrijf gevraagde services gerelateerd. Op basis daarvan worden de kosten in rekening gebracht. Door de vestiging van nieuwe bedrijven en de uitbreidingen van de zittende bedrijven worden de door deze bedrijven te betalen vergoedingen steeds hoger. De exploitatie kende in 2017 wederom een positief resultaat. Eind 2017 bedroeg het eigen vermogen € 670.000. Deze Services B.V. is een winstgevende operatie. De cijfers over 2018 zijn nog niet voorhanden.	
<i>Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente</i>	N.v.t.	
<i>Afbreukrisico bij géén deelname</i>	Het verliezen van zeggenschap/ aantrekkingskracht als gemeente op het gebied van het binnenhalen van werkgelegenheid.	
<i>Alternatieven voor géén deelname</i>	n.v.t.	
<i>Bestuurlijke betrokkenheid</i>	Bestuurlijke betrokkenheid via vertegenwoordiging in de algemene vergadering van aandeelhouders. De gemeente Heerlen is aandeelhouder voor 1/3. Medeaandeelhouders zijn Stadt Aachen en Avantis GOB N.V..	
<i>Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)</i>	Wethouder welzijn, armoedebestrijding en centrumontwikkeling via de algemene vergadering van aandeelhouders. In de RvC is Heerlen vertegenwoordigd door de wethouder middelen, ruimtelijke ordening en herstructurering . De directie wordt sinds de nieuwe strategie/structuur gevoerd door de wethouder economie, arbeidsmarkt en sport in een co directie functie met de stad Aken.	
<i>Financiële resultaat 2018</i>	N.v.t. Financiering geschiedt vanuit gemeenten en de bijdrages van de gevestigde bedrijven.	
	<i>01-01-2018</i>	<i>31-12-2018</i>
<i>Financieel belang</i>	€ 100.000 aandelenkapitaal (33%)	€ 100.000 aandelenkapitaal (33%)
<i>Vermogenspositie (eigen vermogen)</i>	€ 673.159	€ 679.454
<i>Schuldenpositie (vreemd vermogen)</i>	€ 0	€ 0

Verbonden partij	Beitel-Zuid (Bedrijventerrein Trilandis)	
<i>Vestigingsplaats</i>	Heerlen	
<i>Soort verbonden partij</i>	Besloten Vennootschap	
<i>Programma</i>	3. Economie	
<i>Doel en openbaar belang verbonden partij</i>	Volledige invloed en zeggenschap op de ontwikkeling van het bedrijventerrein en de vestiging van bedrijven met nieuwe werkgelegenheid met name in de medtech logistieke sector. Bijkomend doel is grondverkoop met financiële opbrengsten.	
<i>Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij</i>	Bevordering van de werkgelegenheid in de regio.	
<i>Ontwikkelingen bij verbonden partij</i>	Het in 2017 door CEVA ten behoeve van Medtronic in gebruik genomen logistiek centrum is inmiddels volledig in gebruik. Onlangs is gestart met de uitbreiding van 11.000 m ² , waardoor het gebouw ruim 45.000 m ² wordt. Bij CEVA werken op dit moment ca. 150 mensen. De verwachtingen op verdere groei zijn bijzonder positief. Ook geldt dit voor de vestiging van andere medtech bedrijven. Voor Trilandis hebben er in 2018 geen verkopen plaatsgevonden. Wel zijn er concrete acquisitietrajecten opgestart waarvan de verwachting is dat deze in 2019 tot resultaten kunnen leiden, mochten deze concrete verkopen plaatsvinden, dan zijn ook de grote kavels op Trilandis verkocht.	
<i>Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente</i>	Trilandis zal bij volledige uitgifte een goed positief resultaat laten zien. In dat opzicht is deze gemeentelijke BV geen financieel risico.	
<i>Afbreukrisico bij géén deelname</i>	Het verliezen van zeggenschap/ aantrekkingskracht als gemeente op het gebied van het binnenhalen van werkgelegenheid.	
<i>Alternatieven voor géén deelname</i>	n.v.t.	
<i>Bestuurlijke betrokkenheid</i>	Gemeente Heerlen is enig aandeelhouder.	
<i>Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)</i>	De burgemeester vertegenwoordigt de gemeente als enig aandeelhouder. De directie wordt gevormd door de wethouder economie, arbeidswerkgelegenheid, sport en dienstverlening.	
<i>Financiële resultaat 2018</i>	N.v.t.; Financiering geschiedt vanuit gemeenten en de bijdrages van de gevestigde bedrijven.	
	<i>01-01-2018</i>	<i>31-12-2018</i>
<i>Financieel belang</i>		
	In juli 2015 heeft de raad besloten de aandelen van de private partners ING en Comox in deze BV over te nemen en voor 100 % aandeelhouder te worden. Daarbij zijn de ING en Comox uitgekocht voor een bedrag van elk € 575.000. De gemeente is enig eigenaar over deze gemeentelijke BV. De financiering van het project blijft lopen via de bestaande RC faciliteit die van 8 naar 10 miljoen wordt verhoogd. Eind 2018 bedraagt het saldo van de Rekening-Courant faciliteit € 5,8 miljoen.	
<i>Vermogenspositie (eigen vermogen)</i>	€ 55.388	€ 55.388
<i>Schuldenpositie (vreemd vermogen)</i>	€ 2.625.463	€ 3.126.723

Verbonden partij	Mijnwater	
<i>Vestigingsplaats</i>	Heerlen	
<i>Soort verbonden partij</i>	Besloten Vennootschap	
<i>Programma</i>	3. Economie	
<i>Doel en openbaar belang verbonden partij</i>	Mijnwater BV is in 2013 opgericht door de gemeente Heerlen. Deze rechtspersoon gaat de in de pilot van het mijnwaterproject gedane investeringen, alsmede de investeringen voor nieuwe aansluitingen exploiteren op een bedrijfsmatige manier. Dit alles passend binnen het Europese mededingingsrecht. In maart 2014 zijn de activa van de gemeente Heerlen overgegaan naar de BV. Het openbaar belang betreft verduurzaming van de gebouwde omgeving.	
<i>Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij</i>	In de statuten zijn de volgende doelen vastgelegd: 1. Bijdrage aan vermindering van de CO2 uitstoot in Heerlen; 2. Eerherstel van het mijnverleden door het merk Mijnwater als infrastructuur voor duurzame energie positief te profileren; 3. Het stimuleren van innovatie in toepassingen van duurzame energie in de gebouwde omgeving als hefboom voor economische ontwikkeling; 4. Het organiseren van een economisch rendabele bedrijfsvoering om de continuïteit van de duurzame energievoorziening te kunnen garanderen.	
<i>Ontwikkelingen bij verbonden partij</i>	Mijnwater BV exploiteert een hybride smart grid voor duurzame energievoorziening, bestaande uit mijnwaterbronnen, backbone-infrastructuur, distributienetten en energiecentrales. Dit in combinatie met een geavanceerd meet- en regelsysteem, waarbij er per tijdseenheid kan worden bepaald wanneer er aan gebouwzijde wordt gebruikt en/of opgewekt. Dit verruimt de capaciteit van het totale systeem aanmerkelijk. Uiteindelijk zal er sprake zijn van een herbenutting van energie uit de gebouwde omgeving van zo'n 80% aangevuld met 20% uit de mijnwaterreservoirs. In 2018 streeft Mijnwater B.V. naar een verdere groei van het aantal aansluitingen op de bestaande clusternetten en naar verdere opschaling in de regio Parkstad Limburg. In 2018 hebben wij het eerder ingezette verkooptraject van ons volledig aandelenpakket in Mijnwater BV succesvol afgesloten met een verkoop aan het Limburgs Energiefonds BV (LEF).	
<i>Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente</i>	N.v.t.	
<i>Afbreukrisico bij géén deelname</i>	N.v.t.	
<i>Alternatieven voor géén deelname</i>	N.v.t.	
<i>Bestuurlijke betrokkenheid</i>	De gemeente Heerlen is niet langer aandeelhouder in Mijnwater BV en heeft daarmee niet langer enige zeggenschap in de onderneming.	
<i>Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)</i>	N.v.t.	
<i>Financiële resultaat 2018</i>	N.v.t.	
	<i>01-01-2018</i>	<i>31-12-2018</i>
<i>Financieel belang</i>		
	De gemeente heeft op 24 september 2018 haar aandelenkapitaal van €5,1 miljoen verkocht. De gemeente Heerlen heeft op dezelfde datum een achtergestelde lening aan Mijnwater BV verstrekt van €16.014.029 met een rente van 4% en een looptijd van 30 jaar.	
<i>Vermogenspositie (eigen vermogen)</i>	N.v.t.	N.v.t.
<i>Schuldenpositie (vreemd vermogen)</i>	N.v.t.	N.v.t.

Verbonden partij	Schaesbergerveld	
<i>Vestigingsplaats</i>	Heerlen	
<i>Soort verbonden partij</i>	Besloten Vennootschap	
<i>Programma</i>	8. VHROSV	
<i>Doel en openbaar belang verbonden partij</i>	Het ontwikkelen (bouw- /woonrijp maken), zodanig saneren, slopen van opstallen, exploiteren, kopen en verkopen van gronden, alles ter voorbereiding van en gericht op het mogelijk maken van de bouw van voor bewoning bestemde gebouwen op gronden en wel in het gebied Schaesbergerveld (omgeven door de Heuvelweg en Schandelerboord) te Heerlen. Deze BV is tevens opgericht om voor de ontwikkeling van het gebied Schaesbergerveld als gemeentelijke B.V. deel te nemen in de V.O.F. Ontwikkelingsmaatschappij Schaesbergerveld (vof OMS). Dit ter beperking van de financiële aansprakelijkheid bij deconfiture (faillissement).	
<i>Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij</i>	Ontwikkeling van hoogwaardige woningen in het midden segment in een herstructureringswijk die zich kenmerkt door een woningvoorraad die met name bestaat uit sociale huurwoningen.	
<i>Ontwikkelingen bij verbonden partij</i>	Fase 1, 2 en 3 zijn gereed. Voor fase 4 (A en B) is een alternatief plan ontwikkeld. Het plan bestaat uit 3 woontorens bestaande uit 13 en 11 terraswoningen in fase 4A en 13 terraswoningen in fase 4b. In 2017 is vergunning voor de gehele fase 4 verleend. De bouw van 13 terraswoningen is in 2018 gestart. Het verkoopproces voor de 11 woningen loopt, de bouw staat voor 2019 gepland.	
<i>Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente</i>	n.v.t.	
<i>Afbreukrisico bij géén deelname</i>	n.v.t.	
<i>Alternatieven voor géén deelname</i>	n.v.t.	
<i>Bestuurlijke betrokkenheid</i>	De gemeente Heerlen is enig aandeelhouder voor 100%.	
<i>Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)</i>	Het afdelingshoofd REO is directeur van Schaesbergerveld B.V. en de wethouder middelen, ruimtelijke ordening en herstructurering aandeelhouder.	
<i>Financiële resultaat 2018</i>	N.v.t.	
	<i>01-01-2018</i>	<i>31-12-2018</i>
<i>Financieel belang</i>	€ 45.381, daarnaast is er een RC-verhouding van € 998.951 zonder rentevergoeding.	€ 45.381, daarnaast is er een RC-verhouding van € 998.951 zonder rentevergoeding.
<i>Vermogenspositie (eigen vermogen)</i>	-€ 1.174.131	Nog niet bekend
<i>Schuldenpositie (vreemd vermogen)</i>	€ 0	Nog niet bekend

Verbonden partij	Bodemzorg Limburg	
<i>Vestigingsplaats</i>	Maastricht Airport	
<i>Soort verbonden partij</i>	Besloten Vennootschap	
<i>Programma</i>	7. Volksgezondheid en Milieu	
<i>Doel en openbaar belang verbonden partij</i>	Het aanbrengen en in stand houden van een voldoende voorzieningenniveau op stortplaatsen voor afval na beëindiging van de exploitatie alsmede het verwerven, vervreemden, huren, beheren en exploiteren van onroerende zaken die verband houden met en/of betrekking hebben op deze stortplaatsen.	
<i>Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij</i>	Dat we als gemeente Heerlen op een verantwoorde en duurzame manier te werk gaan als het gaat om bovengenoemd doel.	
<i>Ontwikkelingen bij verbonden partij</i>	Door opbouw van de voorziening wordt ervoor gezorgd dat de stortplaatsen na beëindiging beheerd en onderhouden kunnen worden. De financiële kaders worden door de aandeelhouders bepaald. De risico's worden afgedekt doordat een voorziening wordt gecreëerd om de nazorgverplichtingen in de toekomst te kunnen voldoen.	
<i>Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente</i>	n.v.t.	
<i>Afbreukrisico bij géén deelname</i>	Dat stortplaatsen er na verloop van tijd verloederd bij liggen en niet verder onderhouden worden. Dit leidt tot ongewenste situaties.	
<i>Alternatieven voor géén deelname</i>	n.v.t.	
<i>Bestuurlijke betrokkenheid</i>	Limburgse gemeenten (100%). Deelname in Algemene Vergadering van Aandeelhouders door wethouder middelen, ruimtelijke ordening en herstructurering.	
<i>Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)</i>	Wethouder middelen, ruimtelijke ordening en herstructurering via de algemene vergadering van aandeelhouders.	
<i>Financiële resultaat 2018</i>	Nog niet bekend	
	<i>01-01-2018</i>	<i>31-12-2018</i>
<i>Financieel belang</i>	Jaarlijkse bijdrage, betaald uit de afvalstoffenheffing voor 10 jaar ter hoogte van € 0,25 per inwoner	Jaarlijkse bijdrage, betaald uit de afvalstoffenheffing voor 10 jaar ter hoogte van € 0,25 per inwoner
<i>Vermogenspositie (eigen vermogen)</i>	€ 3.852.237	Nog niet bekend
<i>Schuldenpositie (vreemd vermogen)</i>	€ 27.426.317	Nog niet bekend

Verbonden partij	Holding Stadion Kerkrade B.V.	
<i>Vestigingsplaats</i>	Kerkrade	
<i>Soort verbonden partij</i>	Certificaten van aandelen	
<i>Programma</i>	3. Economie	
<i>Doel en openbaar belang</i>	Het altijd durende recht dat het stadion van voetbalclub Roda JC de naam "Parkstad Limburg Stadion" draagt.	
<i>Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij</i>	Dat sport op een goede manier vertegenwoordigd is binnen de Parkstad regio.	
<i>Ontwikkelingen bij verbonden partij</i>	N.v.t.	
<i>Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente</i>	N.v.t.	
<i>Afbreukrisico bij géén deelname</i>	Geen	
<i>Alternatieven voor géén deelname</i>	N.v.t.	
<i>Bestuurlijke betrokkenheid</i>	De gemeente Heerlen heeft een belang van 4,27%.	
<i>Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)</i>	Wethouder Middelen, Beheer en Mobiliteit	
<i>Financiële resultaat 2018</i>	Geen financiële partij	
	<i>01-01-2018</i>	<i>31-12-2018</i>
<i>Financieel belang</i>	De gemeente participeert voor 4,27% in stichting Administratie Kantoor, voorheen Holding Roda Kerkrade NV. Deze certificaten hebben geen marktwaarde.	
<i>Vermogenspositie (eigen vermogen)</i>	N.v.t.	N.v.t.
<i>Schuldenpositie (vreemd vermogen)</i>	N.v.t.	N.v.t.

Verbonden partij	Regio Parkstad Limburg	
<i>Vestigingsplaats</i>	Heerlen	
<i>Soort verbonden partij</i>	Gemeenschappelijke Regeling (GR)	
<i>Programma</i>	1. Veiligheid	
<i>Doel en openbaar belang</i>	Parkstad loopt op diverse kernindicatoren achter op landelijke gemiddelden, zoals gemiddeld inkomen, economische participatiegraad, opleidingsniveau en de gemiddelde prijs van een woning. Dit gecombineerd met de demografie van het gebied biedt kansen, maar dwingt ook tot een gestructureerde, centraal geregisseerde aanpak van de economische ontwikkeling van de regio Parkstad Limburg. Na een periode waarin wij als WGR+ regio zeer belangrijke beleidsfundamenten via de Parkstadraad hebben vastgesteld op het gebied van wonen, economie, ruimte en bereikbaarheid, is in 2013 besloten dat het tijd was voor uitvoering en dus een GR van Colleges. Een GR die er wel voor zorgt dat de gemeenteraden in positie blijven en via regiodagen hun gezamenlijkheid kunnen borgen. Met die nieuwe GR zijn wij in 2014 aan de slag gegaan en zijn de bestuurscommissie vanuit de diverse colleges bemand. Het doel is onveranderd gebleven, de scope (tot nu toe ruimtelijk-economisch) wordt echter steeds breder, denk aan de ontwikkelingen in het sociale domein. Niet dat de regio daarover gaat, maar de regio wordt nu wel de plek waar de samenwerkende gemeenten hierover afspraken kunnen maken.	
<i>Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij</i>	Verbetering van de economische structuur.	
<i>Ontwikkelingen bij verbonden partij</i>	2018 stond in het teken van de succesvolle lobby voor, en de voorbereiding van, de regiodeal Parkstad samen met de Provincie Limburg.	
<i>Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente</i>	n.v.t.	
<i>Afbreukrisico bij géén deelname</i>	Geen zeggenschap in de bestuurscommissies en verlies van invloed op ontwikkelingen in de regio Parkstad.	
<i>Alternatieven voor géén deelname</i>	n.v.t.	
<i>Bestuurlijke betrokkenheid</i>	Alle afzonderlijke parkstad-gemeenten zijn aangesloten bij deze GR. Besluiten die de gemeenteraden aangaan, zullen ook in de afzonderlijke gemeenteraden genomen worden en niet alleen in het DB/AB of in de bestuurscommissies.	
<i>Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)</i>	Frank Simons	
<i>Financiële resultaat 2018</i>	€ 17.000	
	<i>01-01-2018</i>	<i>31-12-2018</i>
<i>Financieel belang</i>	Bijdrage van € 844.000	Bijdrage van € 844.000
<i>Vermogenspositie (eigen vermogen)</i>	€ 5.451.000	€ 4.314.000
<i>Schuldenpositie (vreemd vermogen)</i>	€ 6.796.000	€ 5.886.000

Verbonden partij	Veiligheidsregio Zuid-Limburg	
<i>Vestigingsplaats</i>	Maastricht	
<i>Soort verbonden partij</i>	Gemeenschappelijke Regeling (GR)	
<i>Programma</i>	1. Veiligheid	
<i>Doel en openbaar belang</i>	De Veiligheidsregio is erop gericht om inwoners te beschermen tegen (gezondheid)risico's, rampen en crises en daarvoor de voorbereidingen te treffen die noodzakelijk zijn. Aangezien een ramp of crisis dikwijls de gemeentegrens overschrijdt en een individuele gemeente vaak onvoldoende in staat is zelfstandig een volwaardige crisisorganisatie op te tuigen, is een regionale aanpak effectiever. De Veiligheidsregio bestaat uit de onderdelen Brandweer, GHOR, Programmabureau en Bevolkingszorg. Daarnaast is er sprake van een intensieve samenwerking met de politie.	
<i>Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij</i>	Zorgen voor een hogere mate van veiligheid en bestrijding van onveilige situaties.	
<i>Ontwikkelingen bij verbonden partij</i>	2018 was een jaar waarbij veel aandacht is besteed aan de doorontwikkeling van de Veiligheidsregio. De inhoudelijke doorontwikkeling van het programma Crisisbeheersing & Rampenbestrijding is in 2018 daadwerkelijk in gang gezet. Voor het programma Brandweertzorg is in 2018 het bestuurlijk gesprek over de toekomst van de brandweer opgestart.	
<i>Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente</i>	De grootste risico's kunnen worden onderverdeeld onder de volgende bedrijfsonderdelen van de VR: - Geneeskundige hulpverlening: overdracht taken van en bezuinigingen bij het rijk zorgen dat resultaten onder druk komen. - Brandweertzorg: landelijke wet- en regelgeving dataveiligheid, discussie rondom vrijwilligheid brandweer en risico (vervanging) huisvesting.	
<i>Afbreukrisico bij géén deelname</i>	n.v.t.	
<i>Alternatieven voor géén deelname</i>	n.v.t.	
<i>Bestuurlijke betrokkenheid</i>	Bestuurlijke betrokkenheid via het Algemeen Bestuur van de GR, waarin de 18 deelnemende gemeenten zitting hebben.	
<i>Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)</i>	De burgemeesters van de 18 deelnemende gemeenten zij vertegenwoordigd in het algemeen veiligheidsbestuur.	
<i>Financiële resultaat 2018</i>	€ 1.053.000	
	<i>01-01-2018</i>	<i>31-12-2018</i>
<i>Financieel belang</i>	Bijdrage 2018: € 5.473.625	Bijdrage 2018: € 5.473.625
<i>Vermogenspositie (eigen vermogen)</i>	€ 7.889.083	€ 9.426.387
<i>Schuldenpositie (vreemd vermogen)</i>	€ 43.461.489	€ 43.589.927

Verbonden partij	Reinigingsdienst Rd4	
<i>Vestigingsplaats</i>	Maastricht	
<i>Soort verbonden partij</i>	Gemeenschappelijke Regeling (GR)	
<i>Programma</i>	7. Volksgezondheid en Milieu	
<i>Doel en openbaar belang</i>	Het tot stand brengen van doelmatige, milieu hygiënische verantwoorde en marktconforme inzameling en verwerking van afvalstoffen én het adviseren op het gebied van ontwikkeling en implementatie van milieubeleid.	
<i>Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij</i>	Zorgen voor een effectieve, efficiënte en duurzame manier van inzameling en verwerking van afval voor de inwoners van de gemeente Heerlen.	
<i>Ontwikkelingen bij verbonden partij</i>	De strategische pijlers zijn als volgt: verbetering van de leverbetrouwbaarheid en constante goede kwaliteit. Daarnaast ervaart de klant een standaard service. Het moet makkelijk zijn zaken te doen met Rd4. De klant krijgt aanvaardbare en stabiele kosten.	
<i>Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente</i>	Weinig; er wordt afgerekend op basis van werkelijke afname. Risico's worden daarmee beperkt.	
<i>Afbreukrisico bij géén deelname</i>	Geen afvalinzameling en –verwerking	
<i>Alternatieven voor géén deelname</i>	n.v.t.	
<i>Bestuurlijke betrokkenheid</i>	Bestuurlijke betrokkenheid via het Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur van de GR samen met andere deelnemende gemeenten.	
<i>Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)</i>	In het AB is onze portefeuillehouder voorzitter. De wethouder onderwijs, integraal jeugdbeleid, cultureel erfgoed en duurzaamheid zit in het Dagelijks Bestuur.	
<i>Financiële resultaat 2018</i>	€ 637.061	
	<i>01-01-2018</i>	<i>31-12-2018</i>
<i>Financieel belang</i>	Omzet Heerlen € 6.252.543	Omzet Heerlen € 6.252.543
<i>Vermogenspositie (eigen vermogen)</i>	€ 2.502.000	€ 2.751.000
<i>Schuldenpositie (vreemd vermogen)</i>	€ 32.860.000	€ 40.622.000

Verbonden partij	Regionale Uitvoeringsdienst Zuid-Limburg	
<i>Vestigingsplaats</i>	Maastricht	
<i>Soort verbonden partij</i>	Gemeenschappelijke Regeling (GR)	
<i>Programma</i>	0. Bestuur en Ondersteuning	
<i>Doel en openbaar belang</i>	De Regionale Uitvoeringsdienst Zuid-Limburg (RUD) heeft als doel om een hogere kwaliteit van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) en specialistische advisering te bereiken voor wat betreft met name de complexe milieutaken (de zogenaamde basistaken). De RUD voert ook de vergunningverlenende, toezichthoudende en handhavende taken uit op het gebied van BZRO-IPPC. Per 1-1-2016 is een wijziging van het Besluit omgevingsrecht (Bor) in werking getreden. Door deze wijziging is het bevoegd gezag van alle BRZO-inrichtingen en inrichtingen uit bijlage 1 cat. 4 van de Richtlijn industriële emissies, van burgemeester en wethouders (B&W) verschoven naar gedeputeerde staten (GS). De vorming van de RUD komt voort uit de afspraken die IPO, VNG en het Rijk landelijk gemaakt hebben ('Packagedeal') om via een bottom-up proces te komen tot de vorming van een dekkend netwerk van uitvoeringsdiensten. De vorming van deze uitvoeringsdiensten is verplicht. Met ingang van 1 juli 2013 is de RUD Zuid-Limburg operationeel geworden.	
<i>Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij</i>	Te zorgen voor naleving van wetgeving op het gebied van milieu, vergunningverlening en handhaving voor een beter woon- en leefklimaat.	
<i>Ontwikkelingen bij verbonden partij</i>	De RUD is in 2018 werkgever geworden. Medewerkers zijn in dienst kunnen treden. Dit zijn de medewerkers die voorheen door de deelnemers gedetacheerd waren en medewerkers die door sollicitatie op vacatures een baan hebben gekregen.	
<i>Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente</i>	De belangrijkste risico's zijn als volgt: moeilijker kunnen matchen van vraag en aanbod, arbeidsmarktrisico (beschikbaarheid kundig personeel), AVG en kostenbeheersing van ICT-voorzieningen.	
<i>Afbreukrisico bij géén deelname</i>	Deelname is (voor een deel) wettelijk verplicht. Voor het overige geldt dat dan zelf een organisatie moet worden ingericht op het gebied van VTH.	
<i>Alternatieven voor géén deelname</i>	n.v.t.	
<i>Bestuurlijke betrokkenheid</i>	Bestuurlijke betrokkenheid via het Algemeen Bestuur van de GR, waarin provincie en 18 gemeenten zitting hebben.	
<i>Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)</i>	Wethouder Beheer en Onderhoud, Mobiliteit, Duurzaamheid & Milieu via het Algemeen Bestuur van de GR.	
<i>Financiële resultaat 2018</i>	€ 491.336	
	<i>01-01-2018</i>	<i>31-12-2018</i>
<i>Financieel belang</i>	Bijdrage van € 458.267	Bijdrage van € 458.267
<i>Vermogenspositie (eigen vermogen)</i>	€ 2.157.003	€ 1.633.588
<i>Schuldenpositie (vreemd vermogen)</i>	€ 1.206.559	€ 4.168.258

Verbonden partij	Geneeskundige Gezondheidsdienst Zuid-Limburg (GGD)	
<i>Vestigingsplaats</i>	Heerlen	
<i>Soort verbonden partij</i>	Gemeenschappelijke Regeling (GR)	
<i>Programma</i>	7. Volksgezondheid en Milieu	
<i>Doel en openbaar belang</i>	De GGD geeft uitvoering aan de Wet Publieke gezondheid namens de 18 Zuid-Limburgse gemeenten.	
<i>Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij</i>	Zorgen voor het minimaliseren van gezondheidsachterstanden en het bevorderen van de gezondheid in de gemeente Heerlen.	
<i>Ontwikkelingen bij verbonden partij</i>	Enkele ontwikkelingen bij de GGD in 2018 waren de volgende: - Reducering gezondheidsachterstanden en het komen tot een trendbreuk in de gezondheid en participatie via een nieuwe, lokale aanpak met inzet en betrokkenheid van partners op het gebied van economie, arbeidsmarkt en onderwijs én via de eigen kracht van burgers. - Er is prioriteit gegeven aan het realiseren van één jeugdgezondheidszorg-organisatie (JGZ) voor Zuid-Limburg uit de bestaande 4 huidige JGZ-organisaties. Op termijn worden de taken en de rol van de nieuwe JGZ-organisatie herzien/ opnieuw onderzocht - Voor Veilig Thuis (VT) zijn in 2018 voorbereidingen getroffen om de aangescherpte wet Meldcode huiselijk geweld toe te passen. Dit leidt tot toename en intensivering van werkzaamheden en extra kosten, waarbij in de toekomst gezinnen waarin geweld een rol speelt, beter worden herkend en ondersteund.	
<i>Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente</i>	Risico's binnen de GGD zijn als volgt te onderscheiden: Concernrisico's: AVG & datalekken, claimedrag patiënten, invoering één JGZ-organisatie en nieuwe wettelijke taken. Algemene risico's: crisisbeheersing bij een epidemiologische uitbraak en het wegvallen van (incidentele) gelden op projectbasis. Veilig Thuis risico's: nieuwe handelingsprotocol en de meldcode. Daarnaast is er grote diversiteit in kwaliteit en inrichting van het zogeheten 'lokale veld'. Acute Zorg risico's: schaalvergroting van de meldkamer en de daarbij horende bezuiniging vanuit het rijk, demografische ontwikkelingen waardoor de zorg toeneemt en onduidelijkheid over de wet ambulancezorg.	
<i>Afbreukrisico bij géén deelname</i>		
<i>Alternatieven voor géén deelname</i>	N.v.t.	
<i>Bestuurlijke betrokkenheid</i>	Bestuurlijke betrokkenheid via het Algemeen Bestuur van de GR, waar alle 18 Zuid-Limburgse gemeenten zitting in hebben.	
<i>Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)</i>	Wethouder welzijn, armoedebestrijding en centrumontwikkeling via het Algemeen Bestuur van de GR.	
<i>Financiële resultaat 2018</i>	-/- € 558.894	
	<i>01-01-2018</i>	<i>31-12-2018</i>
<i>Financieel belang</i>	Bijdrage van € 2.063.489	Bijdrage van € 2.063.489
<i>Vermogenspositie (eigen vermogen)</i>	€ 3.561.463	€ 2.806.069
<i>Schuldenpositie (vreemd vermogen)</i>	€ 22.790.898	€ 26.651.854

Verbonden partij	Kredietbank Limburg (KBL)	
<i>Vestigingsplaats</i>	Heerlen / Sittard	
<i>Soort verbonden partij</i>	Gemeenschappelijke Regeling (GR)	
<i>Programma</i>	6. Sociaal Domein	
<i>Doel en openbaar belang</i>	De GR voor Sociale Kredietverlening en Schuldhulpverlening in Limburg heeft tot doel: a. schuldhulp te verlenen aan burgers die door hun schuldenlast in maatschappelijke problemen zijn of kunnen komen; b. hulp te verlenen aan burgers die zelf niet in staat zijn hun financiële zaken te behartigen, hetzij door middel van budgetbeheer, hetzij door middel van beschermingsbewind; c. het op een verantwoorde wijze voorzien in de behoefte aan krediet, door middel van sociale kredietverlening. De KBL is een maatschappelijke instelling voor hulp bij schulden, voorkomen van schulden, budgetbeheer, beschermingsbewind en sociale kredietverlening.	
<i>Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij</i>	Door middel van budgetbeheer en sociale kredietverlening proberen we te voorkomen dat burgers/ inwoners met schuldenproblematiek door deze problematiek steeds verder van de samenleving verwijderd raken.	
<i>Ontwikkelingen bij verbonden partij</i>	Een nieuwe werkwijze is ontwikkeld, waardoor outputgerichte sturingsinformatie ontstaat. Daarnaast is de financieringsstructuur gewijzigd, waardoor minder administratieve werkzaamheden gedaan hoeven te worden. Er wordt gestreefd naar uniformering van producten/diensten.	
<i>Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente</i>	n.v.t.	
<i>Afbreukrisico bij géén deelname</i>	Dat schuldhulpverlening en sociale kredietverlening zelf georganiseerd moeten worden en problematiek pas veel later wordt herkend en aangepakt.	
<i>Alternatieven voor géén deelname</i>	n.v.t.	
<i>Bestuurlijke betrokkenheid</i>	Bestuurlijke betrokkenheid via het Algemeen Bestuur van de GR.	
<i>Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)</i>	Wethouder welzijn, armoedebestrijding en centrumontwikkeling én wethouder middelen, ruimtelijke ordening en herstructurering via het Algemeen Bestuur van de GR. Daarnaast zit de wethouder welzijn, armoedebestrijding en centrumontwikkeling in het Dagelijks Bestuur.	
<i>Financiële resultaat 2018</i>	-/- € 755.000, maar na verrekening met bijdrages vanuit gemeenten is het resultaat € 0	
	<i>01-01-2018</i>	<i>31-12-2018</i>
<i>Financieel belang</i>	Bijdrage van € 1.400.000	Bijdrage van € 1.400.000
<i>Vermogenspositie (eigen vermogen)</i>	€ 76.331	€ 0
<i>Schuldenpositie (vreemd vermogen)</i>	€ 11.565.668	€ 11.983.406

Verbonden partij	Werkvoorzieningsschap Oostelijk Zuid-Limburg (WOZL)	
<i>Vestigingsplaats</i>	Heerlen	
<i>Soort verbonden partij</i>	Gemeenschappelijke Regeling (GR)	
<i>Programma</i>	6. Sociaal Domein	
<i>Doel en openbaar belang</i>	Het voorzien in en het bieden van passende werkgelegenheid en arbeidsrevalidatie voor ingezetenen, die blijkens een door het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) afgegeven indicatiebeschikking of herindicatiebeschikking uitsluitend onder aangepaste omstandigheden tot regelmatige arbeid in staat zijn. Daarnaast uitvoering geven aan de door de deelnemende gemeenten opgedragen werkzaamheden in het kader van de Participatiewet.	
<i>Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij</i>	Ervor zorgen dat zoveel mogelijk mensen, met een afstand tot de arbeidsmarkt, toch 'aan het werk' worden gezet.	
<i>Ontwikkelingen bij verbonden partij</i>	De GR WOZL concentreert zich op beschut werk. De verdere afbouw van de GR WOZL wordt in 2019 verder geconcretiseerd. In de in 2018 opgerichte GR WSP zijn diverse onderdelen van de GR WOZL geïntegreerd. Dit leidt tot een verdere concretisering van eenduidige en effectieve marktwerking.	
<i>Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente</i>	GR WOZL kent op dit moment de volgende risico's: loon- en prijsontwikkeling, de subsidiekorting per AJ, de terugstroom van detachering naar Beschut 2.0 en de toegevoegde waarde van interne werkzaamheden.	
<i>Afbreukrisico bij géén deelname</i>	n.v.t.	
<i>Alternatieven voor géén deelname</i>	N.v.t.	
<i>Bestuurlijke betrokkenheid</i>	Bestuurlijke betrokkenheid via het Algemeen Bestuur van de GR, samen met de andere deelnemende gemeenten.	
<i>Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)</i>	Wethouder economie, arbeidsmarkt en sport via het Algemeen Bestuur van de GR.	
<i>Financiële resultaat 2018</i>	€ 553.000	
	<i>01-01-2018</i>	<i>31-12-2018</i>
<i>Financieel belang</i>	€ 28.900.000, inclusief SW-subsidie	€ 28.900.000, inclusief SW-subsidie
<i>Vermogenspositie (eigen vermogen)</i>	€ 1.302.000	€ 771.000
<i>Schuldenpositie (vreemd vermogen)</i>	€ 10.425.000	€ 11.027.000

Verbonden partij	Belastingssamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)	
<i>Vestigingsplaats</i>	Roermond	
<i>Soort verbonden partij</i>	Gemeenschappelijke Regeling (GR)	
<i>Programma</i>	0. Bestuur en Ondersteuning	
<i>Doel en openbaar belang</i>	De BsGW geeft uitvoering aan de taken op het gebied van het heffen en innen van de lokale belastingen en de wet Waardering Onroerende Zaken (WOZ). Eén van de doelen van de GR BsGW is het minimaliseren van kosten door middel van schaalvergroting en het ontdebellen van de gemeentelijke processen en waterschap processen.	
<i>Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij</i>	Het effectief en efficiënt uitvoeren van de belastingheffing en –inning in opdracht van de gemeente Heerlen.	
<i>Ontwikkelingen bij verbonden partij</i>	De BsGW focust zich met een ondernemings- en ontwikkelplan 2018 – 2020 op het toekomstbestendig maken van de organisatie door deze anders in te richten en het personeel optimaal in te zetten.	
<i>Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente</i>	De grootste risico's zijn een te ambitieuze raming van de vervolgingskosten, veranderende wetgeving waardoor hogere kosten ontstaan en verstoring van de ICT-infrastructuur. Bij hogere kosten zijn altijd de deelnemers verantwoordelijk.	
<i>Afbreukrisico bij géén deelname</i>	Dat de kwaliteit, effectiviteit en efficiëntie van de belastinginning en –heffing erop achteruit gaat.	
<i>Alternatieven voor géén deelname</i>	Het in eigen beheer organiseren van belastingaangelegenheden.	
<i>Bestuurlijke betrokkenheid</i>	Bestuurlijke betrokkenheid via het Algemeen Bestuur van de GR, waarin de overige 30 deelnemende gemeenten én het waterschap ook zitting hebben.	
<i>Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)</i>	Wethouder middelen, ruimtelijke ordening en herstructurering via het Algemeen Bestuur van de GR.	
<i>Financiële resultaat 2018</i>	-/- € 325.000	
	<i>01-01-2018</i>	<i>31-12-2018</i>
<i>Financieel belang</i>	Bijdrage van € 1.263.835	Bijdrage van € 1.263.835
<i>Vermogenspositie (eigen vermogen)</i>	€ 160.000	€ 268.000
<i>Schuldenpositie (vreemd vermogen)</i>	€ 5.870.000	€ 5.859.000

Verbonden partij	Shared Service Center (SSC-ZL)	
<i>Vestigingsplaats</i>	Maastricht	
<i>Soort verbonden partij</i>	Gemeenschappelijke Regeling (GR)	
<i>Programma</i>	0. Bestuur en Ondersteuning	
<i>Doel en openbaar belang</i>	Het is een uitvoeringsorganisatie voor dienstverlening aan gemeenten en hun samenwerkingspartners in Zuid- Limburg op het gebied van bedrijfsvoering; te beginnen met (gezamenlijke) inkoop, personeels- en salarisadministratie en informatiediensten.	
<i>Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij</i>	Het bereiken van efficiëntievoordelen en minimaliseren van risico's door het bundelen van bedrijfsvoeringtaken in het SSC-ZL.	
<i>Ontwikkelingen bij verbonden partij</i>	De afgelopen jaren stonden in het teken van voorbereiden, opstarten en inrichten en is gewerkt aan het oprichten van de operationele dienstverlening van SSC-ZL aan de deelnemers. De verdere vorming is vanaf februari 2019 verder opgeschort a.g.v. een mogelijke integriteitsschending binnen de gemeente Heerlen. Verdere inrichting wordt gecontinueerd totdat de verhoudingen in Maastricht zijn genormaliseerd. Tot die tijd bekijken Sittart-Geleen en Heerlen of en in hoeverre zij tijdelijk samenwerken binnen het SSC-ZL. In afwachting hiervan is door het bestuur opdracht gegeven de kosten zoveel mogelijk te reduceren en activiteiten te bevriezen, bijv. door detachering van personeel. De bovenstaande ontwikkelingen laat onverlet dat het bestuur onverkort inzet op het in gezamenlijkheid implementeren van het SSC-ZL. Nut en noodzaak van het SSC-ZL staan niet ter discussie, net zomin als de beoogde doelen en geformuleerde uitgangspunten.	
<i>Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente</i>	Wanneer de stekker uit het SSC-ZL wordt getrokken, zullen overheadkosten de komende jaren nog voortduren. Deze kosten hebben effect op de financiële positie van de gemeente Heerlen, omdat zij als één van de drie deelnemers hieraan bij moet dragen.	
<i>Afbreukrisico bij géén deelname</i>	Kosten bij ontmanteling	
<i>Alternatieven voor géén deelname</i>	Zelf organiseren van de beoogd afgestoten bedrijfsvoeringstaken.	
<i>Bestuurlijke betrokkenheid</i>	Bestuurlijke betrokkenheid via het bestuur van de GR, samen met de gemeente Sittart-Geleen en de gemeente Maastricht.	
<i>Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)</i>	Wethouder middelen, ruimtelijke ordening en herstructurering via het Algemeen Bestuur van de GR.	
<i>Financiële resultaat 2018</i>	€ 362.759	
<i>Financieel belang</i>	<i>01-01-2018</i>	<i>31-12-2018</i>
	Bijdrage van € 684.856,76 (initiële bijdrage exclusief verrekeningen)	Bijdrage van € 684.856,76 (initiële bijdrage exclusief verrekeningen)
<i>Vermogenspositie (eigen vermogen)</i>	€ 825.175	€ 612.759
<i>Schuldenpositie (vreemd vermogen)</i>	€ 913.039	€ 862.006

Verbonden partij	Het Gegevenshuis	
<i>Vestigingsplaats</i>	Landgraaf	
<i>Soort verbonden partij</i>	Gemeenschappelijke Regeling (GR)	
<i>Programma</i>	0. Bestuur en Ondersteuning	
<i>Doel en openbaar belang</i>	Het Gegevenshuis is een GR die zich richt op het inwinnen en beheren van informatie uit (basis)registraties met een geografische component. Naast het inwinnen en beheren van informatie koppelt Het Gegevenshuis op aanvraag van opdrachtgevers gegevens uit deze registraties en herleidt dit naar informatie op digitale of analoge kaart of in gewenste overzichten. De te behalen resultaten door Het Gegevenshuis zijn vastgelegd in een DVO en bijbehorende productbladen.	
<i>Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij</i>	Het gegevenshuis biedt uitvoering aan de basisregistraties BGT, BAG, WOZ. Hierop wordt de gemeente volledig ontzorgd.	
<i>Ontwikkelingen bij verbonden partij</i>	Het Gegevenshuis is gebaseerd op 2 pijlers: groei en innovatie. Door groei en het ontwikkelen van innovatieve oplossingen werkt 'Het Gegevenshuis' aan betere dienstverlening en kostenreductie voor alle afnemers. Voor Heerlen is vanaf 2018 de taak beheer statische rioolgegevens aan het productenscala toegevoegd. Vanwege de nieuwe privacy- en informatiebeveiligingswetgeving is extra formatie geworven t.b.v. de bedrijfsvoering voor deze taakgebieden van Het Gegevenshuis.	
<i>Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente</i>	Zijn in beperkte mate aanwezig. Tegenover alle te leveren producten en diensten staan baten van bijdragen van deelnemers.	
<i>Afbreukrisico bij géén deelname</i>	Dat zelf uitvoering moet worden gegeven aan de (verplichte) basisregistraties.	
<i>Alternatieven voor géén deelname</i>	n.v.t.	
<i>Bestuurlijke betrokkenheid</i>	Bestuurlijke betrokkenheid via het Algemeen Bestuur van de GR, waarin alle deelnemende gemeenten zijn gezeteld.	
<i>Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)</i>	Wethouder middelen, ruimtelijke ordening en herstructurering via het Algemeen Bestuur van de GR. Daarnaast zit de wethouder in het Dagelijks Bestuur.	
<i>Financiële resultaat 2018</i>	€ 138.549	
	<i>01-01-2018</i>	<i>31-12-2018</i>
<i>Financieel belang</i>	Bijdrage van € 1.178.799	Bijdrage van € 1.178.799
<i>Vermogenspositie (eigen vermogen)</i>	€ 338.660	€ 386.970
<i>Schuldenpositie (vreemd vermogen)</i>	€ 773.950	€ 609.258

Verbonden partij	Omnibuzz
<i>Vestigingsplaats</i>	Sittard
<i>Soort verbonden partij</i>	Gemeenschappelijke Regeling (GR)
<i>Programma</i>	6. Sociaal Domein
<i>Doel en openbaar belang</i>	Het toekomstbestendig organiseren van doelgroepenvervoer aan gemeenten. Omnibuzz zorgt voor een goede uitvoering van het Wmo-vervoer.
<i>Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij</i>	Ervoor zorgen dat onze wettelijke taken vanuit de Wmo worden uitgevoerd op een juiste manier.
<i>Ontwikkelingen bij verbonden partij</i>	Op 11 december 2016 liep de concessie van Veolia af voor het openbaar vervoer (OV) en het Collectief Vraagafhankelijk Vervoer (CVV). Vanaf dat moment is niet langer de Provincie, maar zijn de gemeenten verantwoordelijk voor de aanbesteding van het CVV, welke voor de 32 samenwerkende gemeenten in Limburg is uitgevoerd door GR Omnibuzz. Op 11 december 2016 is Omnibuzz gestart met de uitvoering van het doelgroepenvervoer. De ervaringen zijn positief: klanttevredenheid in 2018 kreeg een 8.2 als cijfer. Omnibuzz werkt toe naar een volwaardig regiemodel in 2020, waarvoor de formatie-omvang en systemen geleidelijk meegroeien. Het streven is om vanaf 2020 de planning van de vervoerders over te nemen, afhankelijk van instroom van andere vervoersvormen. Hiervoor heeft Omnibuzz in 2018 het personeel van het callcenter en de agendasoftware van PZN overgenomen en doorontwikkeld. Verder heeft Omnibuzz vanaf 2017 een drietal ambtelijke werkgroepen gefaciliteerd om de mogelijkheid en wenselijkheid van grootschalige instroom van andere vervoersvormen te onderzoeken, zoals het Wmo-vervoer naar dagbestedingsactiviteiten, vervoer i.h.k.v. de Jeugdwet en leerlingenvervoer. Op basis van de medio 2018 uitgebrachte adviezen is instroom inmiddels getemporiseerd en afhankelijk gesteld van de wensen van individuele gemeenten. In 2018 is de nieuwe aanbesteding van het CVV voorbereid. De verwachting is dat de vervoerskosten vanaf 2020 hoger zullen uitvallen. Het aantal Wmo-geïndiceerden met een CVV-pas is gestegen van 3.293 naar 3.584. Daarnaast zijn Wmo-geïndiceerden meer gaan reizen met het CVV. Om de trendmatige toename van het gebruik van Omnibuzz-vervoer te keren (6,9% in 2017, 11% in 2018) is medio 2017 de Voor-Elkaar-Pas (VEP) geïntroduceerd. Hiermee kunnen Wmo-geïndiceerden tegen gereduceerd tarief en met een gratis begeleider ritten die zich daarvoor lenen ook met het openbaar vervoer maken. Het aantal VEP-ers is in Heerlen in 2018 licht gestegen van 706 naar 765. Dit instrument heeft echter ook in 2018 niet geleid tot ontlasting van het doelgroepenvervoer. Omnibuzz zal zich daarom in 2019 in samenwerking met de Provincie en Arriva met name richten op de verdere ontwikkeling van instrumenten om het reizen met OV te stimuleren.
<i>Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente</i>	De belangrijkste risico's zijn als volgt: vermindering van draagvlak bij gemeenten, de beheersbaarheid van het vervoer, economische kwetsbaarheid van taxibedrijven, kennis en inzetbaarheid van intern personeel en de continuïteit van het serverbeheer (ICT).
<i>Afbreukrisico bij géén deelname</i>	Dat het CVV en het OV individueel moet worden aanbesteed i.p.v. met 31 partijen gezamenlijk. Individueel aanbesteden zal leiden tot een hogere prijs vanwege hogere prijzen.
<i>Alternatieven voor géén deelname</i>	N.v.t.
<i>Bestuurlijke betrokkenheid</i>	Bestuurlijke betrokkenheid via het Algemeen Bestuur van de GR, samen met de overige 32 Limburgse gemeenten.

<i>Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)</i>	Wethouder welzijn, armoedebestrijding en centrumontwikkeling via het Algemeen Bestuur van de GR. Daarnaast zit deze wethouder ook in het Dagelijks Bestuur met als plaatsvervanger de wethouder onderwijs, jeugd, cultuur, erfgoed en wonen.	
<i>Financiële resultaat 2018</i>	€ 179.163	
	<i>01-01-2018</i>	<i>31-12-2018</i>
<i>Financieel belang</i>	Bijdrage van € 1.832.598 (incl. begrotingswijziging)	Bijdrage van € 1.832.598 (incl. begrotingswijziging)
<i>Vermogenspositie (eigen vermogen)</i>	€ 2.005.580	€ 1.483.283
<i>Schuldenpositie (vreemd vermogen)</i>	€ 1.138.539	€ 2.861.645

Verbonden partij	Bank Nederlandse Gemeenten N.V. (BNG Bank)	
<i>Vestigingsplaats</i>	Den Haag	
<i>Soort verbonden partij</i>	Naamloze Vennootschap	
<i>Programma</i>	0. Bestuur en Ondersteuning	
<i>Doel en openbaar belang verbonden partij</i>	De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen met maatschappelijk belang. Het doel is een goede toegankelijkheid tot de geld- en kapitaalmarkt.	
<i>Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij</i>	Het beleid van de gemeente Heerlen is erop gericht zo goedkoop mogelijk onze financiering aan te trekken. De BNG helpt daarbij.	
<i>Ontwikkelingen bij verbonden partij</i>	Informatievoorziening via Data Insight, dat voor klanten moet leiden tot transparantie, snelheid en gemak. Daarnaast is een bank-app geïntroduceerd en een nieuw klantportaal 'Mijn BNG Bank' voorbereid.	
<i>Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente</i>	Hogere financieringskosten, zie ook hieronder.	
<i>Afbreukrisico bij géén deelname</i>	Dat financiering een hogere prijs heeft. Het gemiddelde te betalen rentepercentage over externe financiering zal naar verwachting stijgen bij géén deelname.	
<i>Alternatieven voor géén deelname</i>	Financiering via andere aanbieders.	
<i>Bestuurlijke betrokkenheid</i>	Bestuurlijke betrokkenheid via vertegenwoordiging in de algemene vergadering van aandeelhouders. De gemeente Heerlen is aandeelhouder van de BNG, net als vele andere gemeenten.	
<i>Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)</i>	Wethouder middelen, ruimtelijke ordening en herstructurering via de algemene vergadering van aandeelhouders.	
<i>Financiële resultaat 2018</i>	€ 337 miljoen	
	<i>01-01-2018</i>	<i>31-12-2018</i>
<i>Financieel belang</i>	424.827 aandelen met een boekwaarde van € 1.062.000	424.827 aandelen met een boekwaarde van € 1.062.000
<i>Vermogenspositie (eigen vermogen)</i>	€ 4.687 miljoen	€ 4.991 miljoen
<i>Schuldenpositie (vreemd vermogen)</i>	€ 135.051 miljoen	€ 132.518 miljoen

Verbonden partij	Enexis Holding N.V.	
<i>Vestigingsplaats</i>	's Hertogenbosch	
<i>Soort verbonden partij</i>	Naamloze Vennootschap	
<i>Programma</i>	0. Bestuur en Ondersteuning	
<i>Doel en openbaar belang verbonden partij</i>	Het distribueren en transporteren van energie (elektriciteit, gas, warmte, water) en het in stand houden, beheren, exploiteren en uitbreiden van distributie en transportnetten voor energie. Het uitvoeren van alle taken die ingevolge de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet zijn toebedeeld aan een netbeheerder zoals daarin bedoeld. Het binnen de wettelijke grenzen ontplooiën van andere operationele en ondersteunende activiteiten.	
<i>Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij</i>	Met haar aandeelhouderschap tracht de gemeente Heerlen de publieke belangen te behartigen.	
<i>Ontwikkelingen bij verbonden partij</i>	Enexis heeft overduidelijk te maken met de Nederlandse klimaatdoelstellingen. Er moeten stappen gemaakt worden om excellent netbeheer voor vandaag en morgen mogelijk te maken. Er wordt hard gewerkt om vertragingen bij nieuwe aansluitingen te voorkomen. Het aantal opleidingsplaatsen vanuit Enexis bij vakscholen is verdubbeld. In het kader van versnellen van de energietransitie wordt gezicht naar een geschikte en betaalbare oplossing als alternatief voor aardgas. Hierbij wordt het duurzaam gebruik van bestaande netwerken als een efficiënte manier gezien. Enexis gaat gemeenten ondersteunen in hun regierol in de wijkgerichte aanpak. Met een afwegingsleidraad kunnen op basis van objectieve data goede afwegingen gemaakt worden en ligt het aanbod om in elke gemeente een procesbegeleider beschikbaar te stellen die kan helpen in het keuzeproses.	
<i>Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente</i>	n.v.t.	
<i>Afbreukrisico bij géén deelname</i>	n.v.t.	
<i>Alternatieven voor géén deelname</i>	Overstappen op een samenwerking met/ koop van aandelen van een andere partij die energie levert.	
<i>Bestuurlijke betrokkenheid</i>	Bestuurlijke betrokkenheid via vertegenwoordiging in de algemene vergadering van aandeelhouders. De gemeente Heerlen is aandeelhouder van Enexis, net als vele provincies en gemeenten binnen het verzorgingsgebied (Noordwest Nederland, Brabant & Limburg) van Enexis. De krachten van alle Limburgse aandeelhouders zijn gebundeld in VEGAL.	
<i>Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)</i>	Wethouder middelen, ruimtelijke ordening en herstructurering via de algemene vergadering van aandeelhouders.	
<i>Financiële resultaat 2018</i>	€ 319 miljoen	
	<i>01-01-2018</i>	<i>31-12-2018</i>
<i>Financieel belang</i>	311.850 aandelen (0,20834%) met een boekwaarde van € 46.144.000	311.850 aandelen (0,20834%) met een boekwaarde van € 46.144.000
<i>Vermogenspositie (eigen vermogen)</i>	€ 3.808 miljoen	€ 4.024 miljoen
<i>Schuldenpositie (vreemd vermogen)</i>	€ 3.860 miljoen	€ 3.691 miljoen

Verbonden partij	Grensoverschrijdend Bedrijventerrein (Avantis)	
<i>Vestigingsplaats</i>	Heerlen	
<i>Soort verbonden partij</i>	Naamloze Vennootschap	
<i>Programma</i>	3. Economie	
<i>Doel en openbaar belang verbonden partij</i>	Het aantrekken van bedrijven om te zorgen voor economische activiteit en werkgelegenheid in de regio.	
<i>Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij</i>	De gemeente neemt deel aan Avantis in verband met het belang voor de economie en de ontwikkeling van de werkgelegenheid in de regio. Het beleid van de gemeente Heerlen is erop gericht een aantrekkelijk werkklimaat te bevorderen.	
<i>Ontwikkelingen bij verbonden partij</i>	Aan de Heylen groep is ten behoeve van de bouw van een nieuw distributiecentrum voor Stelrad/Henrad 4 hectare op Nederlands grondgebied verkocht. Dit gebouw van ca. 25.000 m2 is begin 2019 opgeleverd. Doc Morris heeft voor de uitbreiding van haar logistieke activiteiten ruim 5,5 hectare aan Nederlandse zijde bijgekocht. De bouwaanvraag is ingediend en in de tweede helft van 2018 wordt met de bouw gestart van ca. 20.000 m2 bedrijfsruimte. Daardoor zullen ca. 100 nieuwe arbeidsplaatsen worden gerealiseerd. Voorst zijn er een paar kleinere kavels verkocht aan zowel Nederlandse als Duitse ondernemers. De verwachting is dat in 2019 de resultaten ook goed zullen zijn. Alleen zal de omvang van de te verkopen kavels in grootte geringer zijn. De grotere kavels zijn nu niet meer beschikbaar.	
<i>Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente</i>	n.v.t.	
<i>Afbreukrisico bij géén deelname</i>	Het verliezen van zeggenschap/ aantrekkingskracht als gemeente op het gebied van het binnenhalen van werkgelegenheid.	
<i>Alternatieven voor géén deelname</i>	-	
<i>Bestuurlijke betrokkenheid</i>	Bestuurlijke betrokkenheid via vertegenwoordiging in de algemene vergadering van aandeelhouders. De gemeente Heerlen is aandeelhouder voor 25%. Medeaandeelhouders zijn ieder voor 25% Stadt Aachen, Ministerium fur Wirtschaft, Mittelstand und Energy van NRW en LIOF.	
<i>Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)</i>	Wethouder welzijn, armoedebestrijding en centrumontwikkeling via de AVA en de wethouder middelen, ruimmiddelen, ruimtelijke ordening en herstructurering via de RvC. De directie wordt gevoerd door de wethouder economie, arbeidsmarkt en sport.	
<i>Financiële resultaat 2018</i>		
	<i>01-01-2018</i>	<i>31-12-2018</i>
<i>Financieel belang</i>	- 25% aandelenkapitaal met een boekwaarde van € 1.127.895 - Grondeigenaar van 1,4 hectare met een boekwaarde van € 1.300.000, waarvan 0,1 hectare is verkocht voor € 36.660.	- 25% aandelenkapitaal met een boekwaarde van € 1.127.895 - Grondeigenaar van 1,4 hectare met een boekwaarde van € 1.300.000, waarvan 0,1 hectare is verkocht voor € 36.660.
	- Lening overeenkomst van 6,5 miljoen per aandeelhouder begin 2012 aangegaan. Hiermee is de hoofdsom van de externe lening van Avantis bij de ING afgekocht en overgenomen. Inmiddels is deze leningovereenkomst verlengd tot 31-12-2020. Hier wordt inmiddels op afgelost. Saldo van de uitstaande geldlening betreft 31-12-2018 € 5.400.000.	
<i>Vermogenspositie (eigen vermogen)</i>	- € 4.620 miljoen	€ - 3.007 miljoen
<i>Schuldenpositie (vreemd vermogen)</i>	€ 25.838 miljoen	€ 21.838 miljoen

Verbonden partij	Parkstad Limburg Theaters (PLT)	
<i>Vestigingsplaats</i>	Heerlen	
<i>Soort verbonden partij</i>	Naamloze Vennootschap	
<i>Programma</i>	5. Sport, Cultuur en Recreatie	
<i>Doel en openbaar belang verbonden partij</i>	PLT biedt een dynamische programmering dat een spiegel is van de huidige cultuur, reflectie biedt op de werkelijkheid en inspireert tot creativiteit en vernieuwing.	
<i>Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij</i>	Het uitvoeren en verzorgen van een goed cultuurbeleid en podiumkunsten in Parkstad. Het realiseren van de programmeerdoelstellingen.	
<i>Ontwikkelingen bij verbonden partij</i>	Meer samenwerking en afstemming met andere podia in het land en in de Stedelijke Cultuurregio Zuid over onder andere: gezamenlijk programmeren (waaronder BIS-instellingen), produceren en vergaren van middelen. Lobbyen zorgt voor goede resultaten, maar zorgt ook voor druk op budgetten, tijd en de organisatie.	
<i>Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente</i>	n.v.t.	
<i>Afbreukrisico bij géén deelname</i>	Minder interessant cultureel aanbod en creatieve kruisbestuiving in de gemeente Heerlen.	
<i>Alternatieven voor géén deelname</i>	Aansluiten bij een andere aanbieder van culturele voorstellingen en presentaties.	
<i>Bestuurlijke betrokkenheid</i>	Bestuurlijke betrokkenheid via vertegenwoordiging in de algemene vergadering van aandeelhouders.	
<i>Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)</i>	Wethouder middelen, ruimtelijke ordening en herstructurering via de algemene vergadering van aandeelhouders. De wethouder onderwijs, jeugd, cultuur, erfgoed en wonen is daarbij als toehoorder aanwezig.	
<i>Financiële resultaat 2018</i>	-€ 202.000	
	<i>01-01-2018</i>	<i>31-12-2018</i>
<i>Financieel belang</i>	1.500 aandelen (77%) met een boekwaarde van € 680.670	1.500 aandelen (77%) met een boekwaarde van € 680.670
<i>Vermogenspositie (eigen vermogen)</i>	€ 4.153.000	€ 3.905.000
<i>Schuldenpositie (vreemd vermogen)</i>	Geen langlopende schulden	Geen langlopende schulden

Verbonden partij	Rd4	
<i>Vestigingsplaats</i>	Heerlen	
<i>Soort verbonden partij</i>	Naamloze Vennootschap	
<i>Programma</i>	7. Volksgezondheid en Milieu	
<i>Doel en openbaar belang verbonden partij</i>	Het tot stand brengen van een doelmatige, milieu hygiënisch verantwoorde en marktconforme inzameling en verwerking van afvalstoffen én het adviseren op het gebied van ontwikkeling en implementatie van milieubeleid.	
<i>Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij</i>	Zorgen voor een effectieve, efficiënte en duurzame manier van inzameling en verwerking van afval voor de inwoners van de gemeente Heerlen.	
<i>Ontwikkelingen bij verbonden partij</i>	De strategische pijlers zijn als volgt: verbetering van de leverbetrouwbaarheid en constante goede kwaliteit. Daarnaast ervaart de klant een standaard service. Het moet makkelijk zijn zaken te doen met Rd4. De klant krijgt aanvaardbare en stabiele kosten.	
<i>Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente</i>	n.v.t	
<i>Afbreukrisico bij géén deelname</i>	Geen afvalinzameling en –verwerking	
<i>Alternatieven voor géén deelname</i>	n.v.t.	
<i>Bestuurlijke betrokkenheid</i>	Bestuurlijke betrokkenheid via vertegenwoordiging in de algemene vergadering van aandeelhouders, waarin de gemeente Heerlen, Brunssum, Eijsden-Margraten, Kerkrade, Landgraaf, Voerendaal, Simpelveld, Vaals, Nuth en Onderbanken (inmiddels gemeente Beekdaelen).	
<i>Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)</i>	Wethouder Beheer en Onderhoud, Mobiliteit, Duurzaamheid en Milieu, Afval via de algemene vergadering van aandeelhouders.	
<i>Financiële resultaat 2018</i>	Nog niet voorhanden	
	<i>01-01-2018</i>	<i>31-12-2018</i>
<i>Financieel belang</i>	8.696 aandelen (31%) met een boekwaarde van € 39.498	8.696 aandelen (31%) met een boekwaarde van € 39.498
<i>Vermogenspositie (eigen vermogen)</i>	€ 782.000	Nog niet bekend
<i>Schuldenpositie (vreemd vermogen)</i>	€ 11.876.000	Nog niet bekend

Verbonden partij	Waterleidingmaatschappij Limburg (WML)	
<i>Vestigingsplaats</i>	Maastricht	
<i>Soort verbonden partij</i>	Naamloze Vennootschap	
<i>Programma</i>	7. Volksgezondheid en Mileu	
<i>Doel en openbaar belang verbonden partij</i>	WML voorziet in de behoefte aan water in de provincie Limburg en aangrenzende gebieden. WML bereikt dit door het winnen, zuiveren, opslaan, inkopen, transporteren, distribueren en het leveren van water.	
<i>Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij</i>	De gemeente Heerlen wil voorzien in een prettig woonklimaat. Schoon, pertinent beschikbaar drinkwater maakt hier deel van uit.	
<i>Ontwikkelingen bij verbonden partij</i>	Het streven van WML is en blijft om voor de komende jaren én daarna een acceptabele en consistente tariefstructuur te bewerkstelligen, gebaseerd op een gezonde financiële huishouding met beheersbare kapitaallasten.	
<i>Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente</i>	n.v.t.	
<i>Afbreukrisico bij géén deelname</i>	Geen schoon drinkwater	
<i>Alternatieven voor géén deelname</i>	N.v.t.	
<i>Bestuurlijke betrokkenheid</i>	Bestuurlijke betrokkenheid via vertegenwoordiging in de algemene vergadering van aandeelhouders.	
<i>Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)</i>	Wethouder middelen, ruimtelijke ordening en herstructurering via de algemene vergadering van aandeelhouders.	
<i>Financiële resultaat 2018</i>	Nog niet voorhanden	
	<i>01-01-2018</i>	<i>31-12-2018</i>
<i>Financieel belang</i>	30 aandelen met een boekwaarde van € 158.823	30 aandelen met een boekwaarde van € 158.823
<i>Vermogenspositie (eigen vermogen)</i>	€ 203.000	Nog niet bekend
<i>Schuldenpositie (vreemd vermogen)</i>	€ 377.182	Nog niet bekend

Verbonden partij	WTC	
<i>Vestigingsplaats</i>	Heerlen	
<i>Soort verbonden partij</i>	Stichting	
<i>Programma</i>	3. Economie	
<i>Doel en openbaar belang</i>	De exploitatie van een World Trade Center-concept met een optimale dienstverlening aan het bedrijfsleven alsmede het bieden van hoogwaardige bedrijfsruimte aan het internationale bedrijfsleven in de kantorensfeer.	
<i>Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij</i>	De gemeente Heerlen faciliteert de WTC om tegemoet te komen aan economische activiteiten in de regio.	
<i>Ontwikkelingen bij verbonden partij</i>	De gemeente heeft zeker gesteld, dat het realiseren van het WTC concept in Heerlen door het bezit van een WTC licentie tot de mogelijkheden blijft behoren. Deze licentie kan middels deze BV daar worden ingezet waar een WTC als gebouw en als concept voor de langere termijn haalbaar is. De optie voor een aanhaking bij de Smart Services campus moet in 2019 concreet gaan worden. In juni 2016 heeft de gemeenteraad ingestemd met het collegebesluit om de aandelen van de Stichting WTC Heerlen-Aachen in de WTC Heerlen-Aachen B.V. voor € 1 over te nemen. Zie voorstel BWV-16002027.	
<i>Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente</i>	n.v.t.	
<i>Afbreukrisico bij géén deelname</i>	De gemeente neemt niet zozeer deel aan de stichting, maar ondersteunt de stichting. Bij het uit handen geven van de WTC-licentie, kan het WTC-concept niet verder uitgedragen worden.	
<i>Alternatieven voor géén deelname</i>	N.v.t.	
<i>Bestuurlijke betrokkenheid</i>	De gemeente Heerlen heeft 100% zeggenschap.	
<i>Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)</i>	De directie wordt gevoerd door de wethouder economie, werkgelegenheid, sport en dienstverlening. De aandeelhouder in persoon is de burgemeester.	
<i>Financiële resultaat 2018</i>	N.v.t.	
	<i>01-01-2018</i>	<i>31-12-2018</i>
<i>Financieel belang</i>	€ 300.000 als waarde van de WTC-licentie ingebracht.	€ 300.000 als waarde van de WTC-licentie ingebracht.
<i>Vermogenspositie (eigen vermogen)</i>	-/- € 8.397	Nog niet bekend
<i>Schuldenpositie (vreemd vermogen)</i>	€ 22.500	Nog niet bekend

Verbonden partij	Stichting WerkvoorHeerlen (WvH)	
<i>Vestigingsplaats</i>	Heerlen	
<i>Soort verbonden partij</i>	Stichting	
<i>Programma</i>	6. Sociaal Domein	
<i>Doel en openbaar belang</i>	De stichting kent als doelen: uitvoering geven aan mensontwikkeling met het oog op verhoging van uitstroom van Participatiewetdeelnemers naar regulier werk, werkbehoud voor een vaste groep SW-medewerkers, in opdracht van de gemeente uitvoeren van groenonderhoud en overige 'schoon van de stad'-werkzaamheden én de bedrijfsvoering optimaliseren.	
<i>Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij</i>	De gemeente Heerlen ondersteunt de stichting WvH om zo bepaalde inwoners toch op een goede manier deel te laten nemen aan de maatschappij. Het leerwerkbedrijf opereert in overeenstemming met de belangen en beleidsuitgangspunten van de gemeente Heerlen.	
<i>Ontwikkelingen bij verbonden partij</i>	WvH (leerwerkbedrijf) biedt mensen een arbeidscontract en begeleidt ze verder naar een reguliere werkgever. We onderzoeken vanuit de gemeente, om meer mensen te laten werken, welke werkzaamheden we nog meer naar WvH kunnen verplaatsen.	
<i>Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente</i>	Op het moment dat WvH verlies maakt, zal de Gemeente Heerlen het verlies moeten aanvullen.	
<i>Afbreukrisico bij géén deelname</i>	Dat personen die niet makkelijk zelf werk vinden terug in de participatiewet vallen en géén inkomen meer hebben. Instroom bij WvH leidt tot een besparing op de uitkeringskosten.	
<i>Alternatieven voor géén deelname</i>	N.v.t.	
<i>Bestuurlijke betrokkenheid</i>	Minimaal 90% van de werkzaamheden van WvH gebeuren voor de gemeente Heerlen als opdrachtgever om buiten aanbestedingsverplichtingen te blijven. Het betreft dan quasi-inbesteding. Via mandaat is er 'toezicht op de eigen dienst'.	
<i>Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)</i>	De wethouder economie, arbeidsmarkt en sport is gemandateerd als toezichthouder.	
<i>Financiële resultaat 2018</i>	Financiering van WvH berust op de opdrachtwaarde (vanuit bijv. de gemeente) vergelijkbaar met de relatie tussen particuliere bedrijven én de loonkostensubsidie in de vorm van een contract.	
	<i>01-01-2018</i>	<i>31-12-2018</i>
<i>Financieel belang</i>	Bijdrage van € 4.300.000 in 2018	Bijdrage van € 4.300.000 in 2018
<i>Vermogenspositie (eigen vermogen)</i>	€ 376.079	€ 320.112
<i>Schuldenpositie (vreemd vermogen)</i>	€ 441.831	€ 625.009

Verbonden partij	Werkgeversservicepunt (WSP) Parkstad	
<i>Vestigingsplaats</i>	Heerlen	
<i>Soort verbonden partij</i>	Stichting (per 1/1/2019 een GR)	
<i>Programma</i>	6. Sociaal Domein	
<i>Doel en openbaar belang</i>	Het WSP voorziet in passende werkgelegenheid (werkplekken bij derden of werkopdrachten t.b.v. regionale werkbedrijven inclusief de voormalige Wsw) en in arbeidsrevalidatie van personen die door de GR WOZL dan wel individuele deelnemende gemeenten of sociale diensten aan haar worden toevertrouwd en eventueel tijdelijk worden gedetacheerd. Het WSP: 1. geeft invulling aan de ondersteuning van gemeenten, op grond van de Participatiewet toegekende wettelijke opdracht, bij de arbeidsinschakeling via het ontwikkelen van een uniform en flexibel arbeidsmarktbeleid; 2. realiseert voor de regio een optimaal functionerende arbeidsmarkt (hoge participatie, lage werkloosheid); 3. is aanspreekpunt voor werkgevers voor arbeidsbemiddeling; 4. geeft uitvoering aan de voormalige Wet sociale werkvoorziening, exclusief het formele werkgeverschap.	
<i>Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij</i>	De gemeente Heerlen ondersteunt de stichting WSP om zo bepaalde inwoners op een goede manier deel te laten nemen aan de maatschappij. Het WSP opereert in overeenstemming met de belangen en beleidsuitgangspunten van de gemeente Heerlen.	
<i>Ontwikkelingen bij verbonden partij</i>	De GR WOZL concentreert zich op beschut werk. De verdere afbouw van de GR WOZL wordt in 2019 verder geconcretiseerd. In de in 2018 opgerichte GR WSP zijn diverse onderdelen van de GR WOZL geïntegreerd. Dit leidt tot een verdere concretisering van eenduidige en effectieve marktwerking.	
<i>Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente</i>	N.v.t.	
<i>Afbreukrisico bij géén deelname</i>	N.v.t.	
<i>Alternatieven voor géén deelname</i>	N.v.t.	
<i>Bestuurlijke betrokkenheid</i>	Verschillende gemeenten in de regio.	
<i>Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)</i>	De wethouders sociale zaken en/of arbeidsbemiddeling hebben zitting in het AB, waar hoofdelijke stemming + 1 stem per 15.000 inwoners telt. Heerlen wordt vertegenwoordigd door de wethouder economie, arbeidsmarkt en sport.	
<i>Financiële resultaat 2018</i>	€ 1.185.000	
<i>Financieel belang</i>	<i>01-01-2018</i>	<i>31-12-2018</i>
	Bijdrage van € 3.000.000 in 2018 n.a.v. aantal uitkeringsgerechtigden i.h.k.v. de PW.	Bijdrage van € 3.000.000 in 2018 n.a.v. aantal uitkeringsgerechtigden i.h.k.v. de PW.
<i>Vermogenspositie (eigen vermogen)</i>	€ 0	€ 1.185.000
<i>Schuldenpositie (vreemd vermogen)</i>	€ 0	€ 9.621.000

11. Overzichtslijst bijdragen begroting 2020

Samenvatting bijdragen Heerlen aan de Gemeenschappelijke regelingen

Bijdragen Heerlen aan GR'en	Oorspr. Begroting 2019	Begroting 2020
Regio Parkstad Limburg	€ 860.000	€ 1.053.000
Veiligheidsregio Z-Limburg	€ 5.330.629	€ 6.395.340
Reinigingsdiensten Rd4	€ 8.871.519	€ 9.479.999
Regionale Uitvoeringsdienst	€ 458.748	€ 490.591
GGD	€ 2.210.354	€ 3.198.434
Kredietbank Limburg (KBL)	€ 1.400.000	€ 1.400.000
WOZL	€ 27.733.826	€ 26.283.372
BSGW	€ 1.224.000	€ 1.345.000
SSC-ZL	€ 600.000	€ 600.000
Gegevenshuis	€ 1.215.506	€ 1.225.038
Omnibuzz	€ 2.169.161	€ 2.268.392
WSP	€ 4.367.577	€ 4.528.415
Totaal	€ 56.441.320	€ 58.267.581